

Nationale Vereniging de Zonnebloem

2015

Bij de Zonnebloem draait het om mensen.

We zetten alles op alles om mensen met een lichamelijke beperking een onvergetelijke dag te bezorgen. Zodat ook zij volop van het leven kunnen genieten. Daarom denken we altijd in oplossingen.

Er kan zoveel meer dan je denkt.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inleiding	4
1. Focus op de doelstelling en doelgroep	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Wat hebben we in 2015 gedaan en bereikt?	5
2. Flexibeler inrichten vrijwilligerswerk en vrijwilligersorganisatie	7
2.1 Inleiding	7
2.2 Wat hebben we in 2015 gedaan en bereikt?	7
2.3 Wat liep anders dan gepland?	8
3. Optimaal bedienen van de doelgroep	9
3.1 Inleiding	9
3.2 Wat hebben we in 2015 gedaan en bereikt?	9
3.3 Wat liep anders dan gepland?	10
4. Communicatie die transparantie en zichtbaarheid bevordert	11
4.1 Inleiding	11
4.2 Wat hebben we in 2015 gedaan en bereikt?	11
4.3 Wat liep er anders dan gepland?	12
5. Financieringsvorm die solidariteit en samenwerking stimuleert	13
5.1 Inleiding	13
5.2 Wat hebben we in 2015 gedaan en bereikt?	13
5.3 Wat liep er anders dan gepland?	14
6. Nationale Vereniging: bestuur en toezicht	15
6.1 Organisatie	15
6.1.1 Wat heeft het Nationaal Bureau in 2015 gedaan en bereikt?	15
6.1.2 Wat liep anders dan gepland?	16
6.2 Bestuur en toezicht	16
6.3 Samenwerking	24
7. Financieel beheer	25
7.1 Financieel beleid	25
7.2 Jaarrekening	27
7.2.1 Balans	32
7.2.2 Staat van baten en lasten	33
7.2.3 Kasstroomoverzicht	34
7.2.4 Algemene toelichting	35
7.2.5 Algemene grondslagen	37
7.2.6 Grondslagen voor waardering van activa en passiva	37
7.2.7 Grondslagen voor bepaling van het resultaat	39
7.2.8 Toelichting op de balans	41
7.2.9 Toelichting op de staat van baten en lasten	50
7.2.10 Overzicht directiesalaris	59
7.2.11 Toelichting op de kostenverdeling (model C)	60
7.2.12 Overige gegevens	62
7.3 Meerjarenbegroting 2016-2018	64

Een vereniging in beweging

2015 overziend, zie ik een vereniging die zich laat leiden door de wensen en behoeften van mensen met een lichamelijke beperking; onze deelnemers. Een vereniging die behoedzaam stappen zet naar verandering, naar samenwerking intern met andere Zonnebloemafdelingen maar ook met externe partijen. Een vereniging die soms creatief moet omspringen met de beschikbare middelen maar altijd denkt in oplossingen. Zodat er toch weer meer kan dan je in eerste instantie denkt.

In het verleden ben ik actief geweest als Zonnebloemvrijwilliger in de provincie Utrecht maar nu ben ik een week meegegaan als vrijwilliger op ons vakantieschip MPS de Zonnebloem. Met grote bewondering heb ik kunnen zien en ervaren hoe hard de vrijwilligers werken om het onze deelnemers naar de zin te maken en tegelijkertijd alle voorkomende werkzaamheden die bij zo'n hotelschip horen, uit te voeren. Ik was stúk na die week maar heb een geweldige tijd gehad.

Ons vakantieschip had trouwens een prominente plek tijdens SAIL Amsterdam in de zomer. Een mooie gelegenheid voor onze deelnemers, vrijwilligers, donateurs en relaties om ons schip te zien en vanaf het zonnedek te kunnen genieten van de weeklange en indrukwekkende parade van boten en bootjes. Maar zeker ook om onderling kennis te maken en met elkaar in gesprek te gaan. Want dat blijft toch de kern van de Zonnebloem: aandacht voor elkaar. En terugkomend op de kracht van samenwerking: hoe mooi is het dat dankzij de samenwerking van de regio Groot Amsterdam met het Rode Kruis nog eens 1.500 deelnemers de tallships vanaf de eigen rondvaartboot konden bewonderen.

2015 was verder voor de Zonnebloem een beetje een 'intern' jaar: een jaar waarin hard is gewerkt aan allerlei interne processen, structuren en systemen om uiteindelijk ons werk beter te kunnen doen. Ik twijfel er niet aan dat dit ons de komende jaren gaat lukken. Zolang we maar samenwerken en onze krachten bundelen. In dit jaarverslag leest u wat we hebben bereikt.

Godfried Barnasconi
Voorzitter Nationale Vereniging de Zonnebloem

2015. De Zonnebloem bestaat inmiddels 66 jaar maar is nog lang niet met pensioen. Het is weer een jaar met vele kleine en grote mooie verhalen van mensen voor wie de Zonnebloem iets heeft mogen betekenen. Van een mevrouw die dankzij de Zonnebloemauto zo lang als nodig flexibel vervoer heeft naar de kerk, naar de receptie, naar het huwelijksfeest van haar zoon. Van de meneer die nog een keer het monumentje wil zien van zijn verzetsgroep in het Vondelpark. Van al die Zonnebloemvrijwilligers die ook dit jaar weer een Koninklijke onderscheiding kregen als blijk van waardering van de gemeenschap voor hun inzet. Hoewel dit elk jaar terugkomt, is het elke keer weer bijzonder.

Onze visie

De Zonnebloem streeft naar een samenleving waar mensen met een lichamelijke beperking zorgeloos en vanzelfsprekend aan kunnen deelnemen. 'Zorgeloos' betekent hier dat iemand met een lichamelijke beperking niet gehinderd zou mogen worden door meer praktische zorgen dan ieder ander.

Onze missie

Nationale Vereniging de Zonnebloem verrijkt het leven van mensen met een lichamelijke beperking, en dat van haar vrijwilligers, door sociale en recreatieve activiteiten mogelijk te maken.

Meerjarenplan 2014-2018

Voor de periode 2014-2018 is een meerjarenplan opgesteld. De hoofdlijnen van dat plan worden jaarlijks in detail uitgewerkt. Het meerjarenplan is erop gericht de Zonnebloem toekomstbestendig te maken, zodat we ook de komende jaren onze positie in de Nederlandse samenleving behouden en kunnen inspelen op (actuele) ontwikkelingen.

Het meerjarenplan kent vijf uitgangspunten en dat zijn tevens de hoofdstukken van dit jaarverslag:

- Focus op doelstelling en doelgroep.
- Flexibeler inrichten van vrijwilligerswerk en vrijwilligersorganisatie.
- Optimaal bedienen van de doelgroep.
- Communicatie die transparantie en zichtbaarheid bevordert.
- Financieringsvorm die solidariteit en samenwerking stimuleert.

1 Focus op doelstelling en doelgroep

1.1 Inleiding

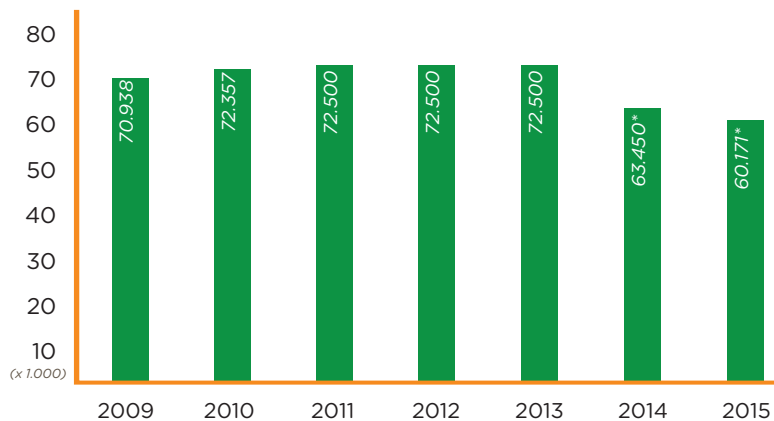
Met 'Focus op de doelgroep' als een van de uitgangspunten van het meerjarenplan wordt vooral bedoeld dat wensen en verwachtingen van de doelgroep leidend moeten zijn bij alles wat we aanbieden. Dat heeft in eerste instantie ertoe geleid dat we al onze belanghebbenden duidelijk hebben gemaakt wie precies tot onze doelgroep behoort. Daarnaast leidde en leidt het tot periodiek onderzoek naar wensen en verwachtingen van onze afdelings- en vakantie deelnemers.

Vanaf het prille begin richt de Zonnebloem zich op mensen met een lichamelijke beperking door ziekte, handicap of gevorderde leeftijd. Wij laten mensen genieten van de leuke dingen in het leven. Een lichamelijke beperking mag daarbij geen belemmering zijn en dit ideaal geldt nog steeds.

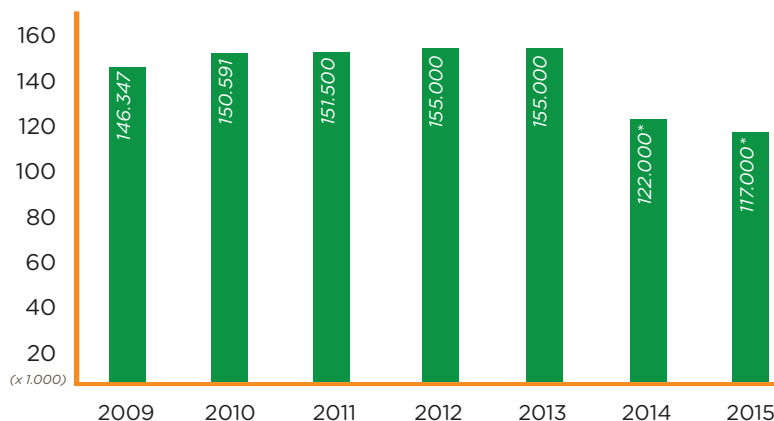
1.2 Wat hebben we in 2015 gedaan en bereikt?

- Naast onze eigen dagactiviteiten en vakanties kijken we naar mogelijkheden om toegankelijkheid en mobiliteit voor mensen met een lichamelijke beperking - binnen en buiten onze vereniging - te vergroten. In 2015 zijn 15 nieuwe Zonnebloemauto's in gebruik genomen. Op 31 december 2015 reden er in totaal 21 van deze rolstoelauto's in 20 gemeenten rond. Gebruikers van een rolstoel of scootmobiel kunnen deze tegen een marktconform autohuurtarief huren via Welzorg. Met de Zonnebloemauto's spelen we in op het vervoersprobleem dat veel rolstoel- en scootmobielgebruikers ervaren. De Zonnebloemauto's zijn in totaal 537 keer verhuurd. De bezettingsgraad ligt hiermee boven de 60%. De gebruikerservaringen zijn heel positief.
- We blijven samenwerking met de overheid zoeken. Het zorgeloos en vanzelfsprekend deelnemen aan de samenleving door mensen met een lichamelijke beperking bleef hierbij onderwerp van gesprek. Dit gebeurde zowel op lokaal niveau (bij gemeenten) als op landelijk niveau. Ook dit jaar participeerde de Zonnebloem in de werkgroep 'Toekomstverkenning informele zorg' van het ministerie van VWS.
- Er vond een grootschalig behoeftenonderzoek plaats onder de huidige en potentiële vakantie deelnemers. Dit leverde veel relevante informatie op die wordt gebruikt bij het samenstellen voor het vakantieprogramma van 2017 en de daaropvolgende jaren.
- Om de duidelijkheid over wie tot de Zonnebloemdoelgroep te vergroten, is het onderscheid tussen de regionale en de nationale vakantie doelgroep vervallen. Voorheen konden mensen met een beperking deelnemen aan een nationale vakantie mits men afhankelijk was van zorg en ook (binnen of buiten) rolstoelgebonden was. Aan een regionale vakantie kon men deelnemen als men zorgafhankelijk óf rolstoelgebonden was. Met ingang van 2015 is de definitie van de regionale vakantie deelnemers ook van toepassing verklaard op nationale vakanties en kennen we nog maar één vakantie doelgroep voor alle reizen.

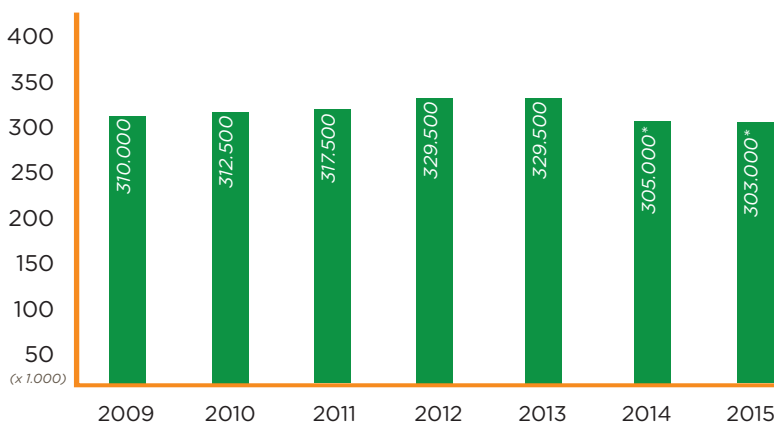
Aantal mensen dat bezoek krijgt

Aantal unieke deelnemers

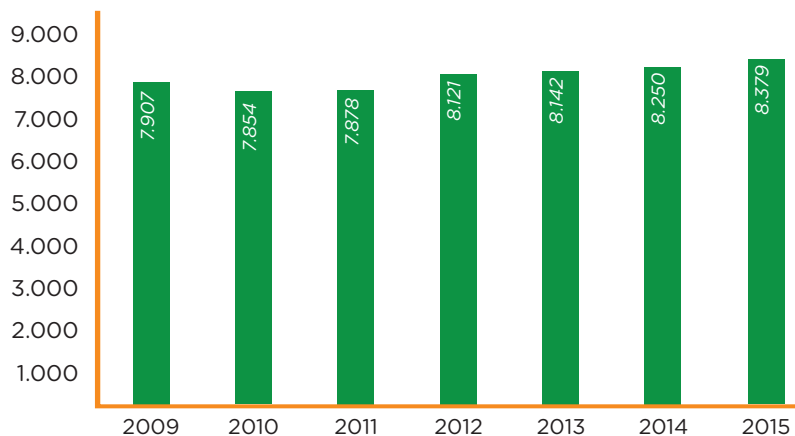

Totale deelname aan dagactiviteiten

* Genoemde cijfers zijn de afgelopen jaren geschat op basis van door de afdelingen aangeleverde gegevens. Door de invoering van de afdelingsadministratie in 2014 zijn nauwkeurigere gegevens verkregen.

Aantal vakantiedeelnemers

2. Flexibeler inrichten van vrijwilligerswerk en vrijwilligersorganisatie

2.1 Inleiding

De Zonnebloem is groot geworden in een tijd dat vrouwen vaak een betaalde baan moesten opzeggen als ze trouwden. Velen gingen vrijwilligerswerk doen om toch hun talenten en capaciteiten te kunnen benutten. De vrijwilliger anno nu heeft vaak ook betaald werk, vervult meerdere rollen tegelijk (ouder, mantelzorger, werknemer, et cetera) en moet efficiënt omgaan met de tijd die hij of zij heeft. De mate waarin vrijwilligerswerk flexibel kan worden uitgevoerd, helpt daarbij enorm. Dat betekent bijvoorbeeld dat een vrijwilliger mogelijk graag een deelnemer bezoekt op een tijdstip dat hem of haar het beste uitkomt, maar liever geen vergaderingen bijwoont. Of dat iemand wel een hele dag wil vrijmaken om mee te gaan met een activiteit, maar geen vaste huisbezoeken aflegt.

2.2 Wat hebben we in 2015 gedaan en bereikt?

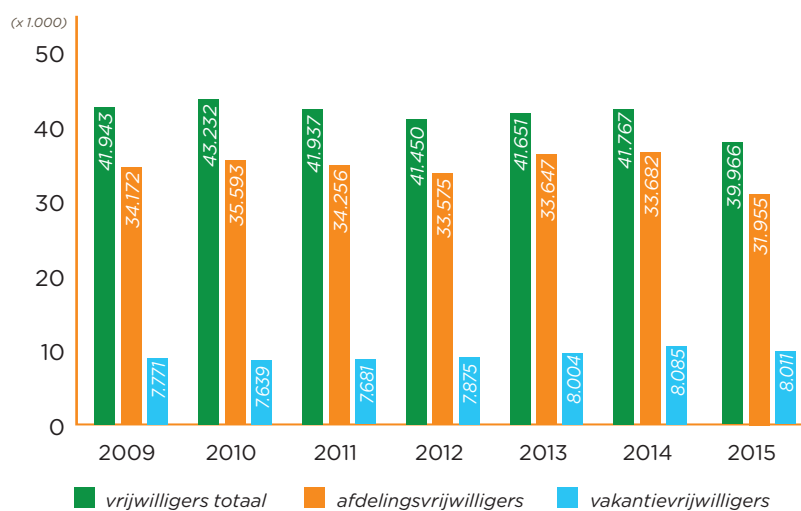
- In het kader van het meerjarenplan lag de nadruk op het vinden van een interne financieringsvorm die samenwerking en solidariteit bevordert en op het flexibeler inrichten van de vrijwilligersorganisatie. De provincie Zuid-Holland nam het initiatief de directeur uit te nodigen om het 'waarom' toe te komen lichten en in gesprek te gaan met vrijwilligers. Deze drie bijeenkomsten bevielen zo goed dat er ook één werd gepland in Drenthe en verder in 2016 alle overige provincies worden bezocht.
- Van oudsher ligt de nadruk van de ondersteuning van districtshoofden op provinciaal en regionaal niveau. Voor 2015 hebben de districtshoofden de opdracht gekregen alle plaatselijke afdelingen te bezoeken. Soms om kennis te maken, soms om te helpen lokale vraagstukken op te lossen. Ook zijn het meerjarenplan en het financieel beleid besproken. Uiteindelijk zijn 816 van de 1.154 plaatselijke afdelingen bezocht en wensen, behoeften en eventuele problemen in kaart gebracht. Behalve dat de bezoeken inzicht opleverden welke afdeling, welke ondersteuning wil, werd het bezoek zelf als blijk van waardering gezien. In 2016 wordt ingezet op de feitelijke ondersteuning en bezoek aan de resterende afdelingen.
- Het concept voor lokale werving van vrijwilligers uit 2014 heeft zich in 2015 ook weer bewezen. Er zijn vier regionale initiatieven ondersteund, waarbij vooral de regio Haarlemmermeer veel nieuwe aanmeldingen ontving. Maar liefst 86 nieuwe vrijwilligers gingen aan de slag. Dit hebben we gerealiseerd met een Facebookcampagne binnen de regio en aanvullend met actiestands.
- De deskundigheidsbevordering voor vrijwillige bestuurders (en overige vrijwilligers) is voortgezet. In totaal zijn 429 cursussen en workshops gegeven aan 8.451 deelnemers. Ook is het aanbod verder geprofessionaliseerd:
 - o Er is gestart met introductiedagen voor nieuwe bestuursleden op het Nationaal Bureau. Het nieuwe programma geeft meer inzicht in de communicatiestructuur en het beleid van de vereniging. In totaal hebben 491 nieuwe bestuurders deelgenomen.
 - o Tien provinciale besturen organiseerden een kennismakingsdag voor nieuwe bestuursleden in hun provincie.

Daarnaast worden op locatie functiegerichte workshops aangeboden.

- o Er is een vervolgworkshop met als thema 'communicatie' ontwikkeld als pilot.
- o Het programma van deskundigheidsbevordering voor vakantiestafleden is aangepast. In een pilot namen 60 stafleden deel aan een nieuwe vorm van kennis maken met en het toetsen van voorgedragen vakantiestafleden. Daarnaast namen 160 stafleden deel aan een uitgebreide workshop die gekoppeld is aan de landelijke (nationale) stafdagen.

- Toenemende samenwerking tussen (regionale) afdelingen maakte dat het aantal regionale afdelingen is gedaald van 144 naar 129.
- Meer dan duizend vrijwilligers bezochten tijdens SAIL Amsterdam MPS de Zonnebloem voor een rondleiding en een blik op het SAIL-terrein vanaf dit vakantieschip.
- 32.000 vrijwilligers maken jaarlijks 1,3 miljoen huisbezoeken mogelijk. Daarmee is de Zonnebloem belangrijk als organisatie die achter de voordeur komt. Maar achter deze deur worden onze vrijwilligers steeds vaker geconfronteerd met hulpvragen die verder gaan dan de mogelijkheden van de Zonnebloem. Daarom willen wij vrijwilligers middelen aanreiken en vaardigheden aanleren om met deze complexe hulpvragen om te gaan en oog te hebben voor signalen van deelnemers die niet zorg-gerelateerd zijn maar eerder praktisch en sociaal. Bestuurders willen we vragen om hun kennis over alle vrijwilligers-initiatieven binnen hun gebied te beheersen om aan de hand daarvan de deelnemers te verwijzen, zodat zij ook op andere terreinen adequaat worden ondersteund. Daartoe is een aanvraag gedaan in het kader van het NOV-project 'Vrijwillig Dichtbij'.

Aantal vrijwilligers

2.3 Wat liep anders dan gepland?

- Op dit moment zijn er 553 afdelingswebsites actief. De wijze waarop deze websites zijn gevuld, verschilt per afdeling. Hierdoor is het streven om via kalenders op afdelingswebsites activiteiten te ontsluiten voor geïnteresseerden niet gehaald.
- Hoewel er 816 plaatselijke afdelingen zijn bezocht om behoeften en wensen in kaart te brengen, is het streven om alle 1.154 plaatselijke afdelingen te bezoeken niet gehaald.
- Na de pilot in 2015 is verdere invoering van een nieuw programma van deskundigheidsbevordering voor vakantiestafleden doorgeschoven naar 2016.

3. Optimaal bedienen van de doelgroep

3.1 Inleiding

Kwalitatieve klantdialogen en kwantitatieve onderzoeken geven inzicht in de wensen en verwachtingen van huidige en potentiële deelnemers ten aanzien van producten en diensten. Het zal geen verrassing zijn dat de huidige – veelal oudere – deelnemers graag dicht bij huis blijven en tevreden zijn met het huidige aanbod en dat potentiële deelnemers graag meer individuele keuzemogelijkheden hebben en wat vrijer willen bewegen binnen de vereniging: als een buurafdeling een aansprekende activiteit organiseert dan moet het bijvoorbeeld mogelijk zijn daaraan deel te nemen.

De belangstelling van de Zonnebloemafdelingen voor landelijk aangeboden evenementen blijft dan ook verder afnemen. De stijgende leeftijd van de deelnemers maakt dat activiteiten die een hele dag duren te vermoeiend zijn. De interesse voor Zonnebloemvakanties is nog steeds groter dan het aanbod.

Helaas vond er in 2015 een noodlottig ongeval plaats. Tijdens een vakantie naar Berlingerode kwam een vakantie deelnemer om. Hierbij was een door de Zonnebloem gecontracteerde leverancier betrokken.

3.2 Wat hebben we in 2015 gedaan en bereikt?

- Alle geplande 321 vakanties zijn doorgegaan met een bezettingsgraad van 98,2% (deelnemers) en 99,1% (vrijwilligers). Dat komt neer op 8.379 deelnemers en 8.011 vrijwilligers.
- Eind 2015 vond een behoeftenonderzoek plaats onder vakantie deelnemers, maar de resultaten hebben pas consequenties voor het vakantieaanbod van 2017 omdat het vakantieprogramma voor 2016 reeds medio 2015 gereed moest zijn. Er wordt zoveel mogelijk ingespeeld op de wensen en behoeften van de huidige en potentiële deelnemers.
- Daarnaast is het klanttevredenheidsonderzoek naar onze vakantieaccommodaties gecontinueerd met een gemiddelde eindscore van 8,9. Bestemmingen die niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd zijn uit het aanbod verwijderd en vervangen door bestemmingen die hier wel bij aansluiten. Dit heeft ertoe geleid dat er van de 46 vakantiebestemmingen in 2015 zes nieuw waren. In Nederland het Klooster van Kranenburg (Kranenburg), De Arendshoeve (Bergambacht) en in het buitenland Hotel Middelpunt (Middelkerke, België), Hotel Mar Y Sol (Los Cristianos, Tenerife) en Sundance Resort (Bodrum, Turkije). Ook is een volledig aangepast vakantiehuis in Loenen in gebruik genomen.
- Voor het eerst konden ook regio's zich inschrijven voor een vaarvakantie met MPS de Zonnebloem, maar het aantal werd beperkt tot drie. Deze reizen waren succesvol. In 2016 en 2017 worden de regionale vaarreizen voortgezet.
- Tijdens het vijfjaarlijkse evenement SAIL Amsterdam lag ons schip de gehele week op een prominente plek naast het Centraal Station, met een panorama-uitzicht over het IJ. 219 mensen met een lichamelijke beperking hebben SAIL bijgewoond, hetzij aan boord van vakantieschip MPS de Zonnebloem, hetzij tijdens een vaartocht met de eigen rondvaartboot.
- Een bijzondere samenwerking van de regionale Zonnebloemafdeling Groot Amsterdam met het Rode Kruis stelde nog eens 1500 deelnemers in staat de tallships op het SAIL-terrein vanaf de rondvaartboot te bewonderen.
- Er zijn 41 evenementen landelijk aangeboden voor individuele inschrijving. Aan deze evenementen namen 266 deelnemers en 177 vrijwilligers deel, naast de 219 deelnemers die aan SAIL Amsterdam deelnamen. Van het aanbod landelijk aangeboden evenementen met individuele inschrijving wordt goed gebruik gemaakt, maar wel veelal door dezelfde personen.
- De populariteit van de eigen, aangepaste luchtballon blijft onverminderd groot. Er werden 58 vaarten uitgevoerd.
- In 2015 is gestart met het aanbieden van arrangementen voor aangepaste boottochten, waarbij Zonnebloemafdelingen keuzes hebben qua groepsomvang, vaarduur, vaartijden en cateringpakket omdat het animo voor de gestandaardiseerde, grootschalige bootdagtochten afneemt. Van het kleinschalige aanbod wordt goed gebruik gemaakt.
- Ondanks het stopzetten van de Zonnebloem Theater Tournee blijft het aantal aanvragen van regionale Zonnebloemafdelingen voor een financiële bijdrage voor een artiestenmiddag steken op 20; het niveau van 2014.

3.3 Wat liep anders dan gepland?

- Het aanbieden van aangepast vervoer voor plaatselijke en regionale dagactiviteiten en arrangementen en voor de regionale en landelijke vakantiedeelnemers brengt hogere kosten met zich mee dan verwacht. Daarom is besloten de tegemoetkoming van 50% van de huurkosten voor touringcars te laten vervallen. Afdelingen kunnen alleen nog gebruik maken van de vervoersregeling voor rolstoelbusjes. Het blijkt echter dat een vrij groot percentage van de deelnemers die gebruik maken van deze busjes niet tot de daadwerkelijke doelgroep behoort, omdat zij niet rolstoelgebonden zijn. Van de 324 ingezette rolstoelbusjes is in 55% van de gevallen door afdelingen gebruik gemaakt met niet-rolstoelgebonden deelnemers voor dagactiviteiten. Voor vakantievervoer werden 2.240 busjes ingezet waarvan in 20,5% van de gevallen sprake was van deelnemers die niet rolstoelgebonden waren. Voor de landelijke eendaagse evenementen waren dit 214 busjes waarvan 15,9% met niet-rolstoelgebonden deelnemers.
- In 2014 en 2015 vonden pilots plaats met regionale vlieg- en stedenreizen. De belangstelling vanuit de regionale vakantiedoelgroep viel tegen. Ook bleek de organisatie hiervan erg belastend voor de regionale afdelingen en vakantiestaven. In 2016 vinden er nog wel regionale vlieg- en stedenreizen plaats, omdat deze al eerder zijn ingekocht. In 2017 zullen deze niet meer worden opgenomen in het vakantieaanbod.
- De Zonnebloem Theater Tournee is afgebouwd. In samenwerking met Stichting Vier het Leven is kleinschalig theateraanbod ontwikkeld. Dit aanbod slaat nog niet aan. Redenen hiervoor zijn: nog geen volledig landelijk dekkend aanbod, de onbekendheid (ondanks intensieve communicatie) en de kosten voor deelnemers (hoewel marktconform) worden als te hoog ervaren door de vrijwilligers.
- Het animo voor de landelijk aangeboden bootdagtochten, voor de rondvaartboot de Zonnebloem in Amsterdam en voor bezoeken aan Landgoed Mariahoeve, waar Zonnebloemafdelingen gebruik van kunnen maken, neemt af. Redenen voor de afnemende belangstelling zijn: te grote reisafstand, te vermoeiend voor deelnemers op hoge leeftijd en vrijwilligers menen dat de kosten voor deelnemers (hoewel marktconform) te hoog zijn (en reserveren dus geen dagtocht).
- Daarnaast is tijdens SAIL een aantal geplande activiteiten niet doorgegaan door gebrek aan belangstelling, zoals een avondbarbecue voor donateurs en een theatervoorstelling.

4. Communicatie die transparantie en zichtbaarheid bevordert

4.1 Inleiding

In 2015 heeft de herpositionering van de Zonnebloem - die in 2013 is gestart - verder vorm gekregen. Uitgangspunt daarbij is heldere en eenduidige communicatie, vanuit de missie en visie. De campagne 'Er kan zoveel meer dan je denkt' is voortgezet. Naast de actieve herpositionering wil de Zonnebloem ook zichtbaarder worden door steeds meer en beter de dialoog aan te gaan met zowel in- als externe stakeholders.

4.2 Wat hebben we in 2015 gedaan en bereikt?

- Een belangrijk onderdeel van 'werken aan zichtbaarheid' is de dialoog aan (blijven) gaan met huidige en potentiële deelnemers.
- Het blad Beleef! voor mensen met een lichamelijke beperking is vier keer uitgekomen. Doelstelling: contact onderhouden met de doelgroep, inspireren, kennis over de Zonnebloem vergroten, en werken aan een positief en eigentijds imago bij de doelgroep. Resultaat per 31 december 2015: bij 53.526 abonnees valt Beleef! op de deurmat en we hebben 900 online abonnees.
- Tijdschrift ZON voor vrijwilligers is vier keer uitgegeven. Hierin krijgt beleidsinformatie in een begrijpelijke taal en in een 'persoonlijk' jasje een belangrijke plaats. Eind 2015 is 92% (2014: 85%) van alle vrijwilligers bekend met ZON. Het magazine wordt beoordeeld met een gemiddeld cijfer van 7,7 (2014: 7,5).
- Er is een nieuwe corporate website gelanceerd. Bij de totstandkoming van deze website is het gebruik van de bezoeker leidend geweest. Dit heeft ertoe geleid dat de content is gereduceerd en de vindbaarheid is vergroot. Daarnaast is de website nu responsive. Dit houdt in dat deze op alle beeldschermtypes goed vertoond wordt.
- Er worden een aantal keer per jaar e-mailnieuwsbrieven naar verschillende groepen vrijwilligers gestuurd. 77% (2014: 63%) van de verplegende vakantievrijwilligers, 88% (2014:62%) van de vakantiestafleden, 77% (2014:54%) van de algemeen vakantievrijwilligers en 66% (2014:51%) van de afdelingsvrijwilligers is bekend met de e-mailnieuwsbrieven. Ze worden over het algemeen globaal tot intensief gelezen en met een gemiddeld rapportcijfer van 7,7 (2014: 7,3) beoordeeld.
- De landelijke campagne 'Er kan zoveel meer dan je denkt' is voortgezet. Uitingen waren tijdens vijf periodes te zien op televisie bij SBS en STER en tijdens vier periodes op de radiozender Sky Radio. Daarnaast verschenen er in drie tijdschriften een aantal advertenties die aansloten op de campagne.
- Er is een achtdelige televisieserie over de Zonnebloem uitgezonden op Omroep Brabant. Hier keken tussen de 100.000 en 200.000 mensen per aflevering naar. Naar aanleiding van de serie meldden zich 68 nieuwe deelnemers, 134 nieuwe afdelingsvrijwilligers en 18 verpleegkundige vrijwilligers aan.

- De corporate campagne is vertaald naar campagnes gericht op het werven van vrijwilligers, deelnemers en donateurs. In 2015 hebben een aantal pilot-wervingscampagnes plaatsgevonden met wisselend resultaat. Daarnaast is via radiocommercials geworven voor 'Het andere bedrijfsuitje'. Dit leverde 148 aanmeldingen van bedrijven op die een maatschappelijk verantwoord bedrijfsuitje hebben gedaan in samenwerking met de Zonnebloem. 2.250 vrijwilligers voor één dag en evenveel deelnemers beleefden een mooie dag.
- Ook op sociale media groeit het netwerk van de Zonnebloem. Per 31 december 2015 stond het aantal volgers via LinkedIn (zakelijke markt) op 1.617. Het aantal Facebookvolgers groeide naar 46.361 en Twitter groeide naar 2.910 volgers.

4.3 Wat liep anders dan gepland?

- In 2015 kreeg de Zonnebloem een paar keer landelijk publiciteit doordat nabestaanden naar aanleiding van een nalatenschap de pers opzochten. Onder andere de televisieprogramma's Zembla en Eén vandaag besteedden hier aandacht aan. Daarnaast verschenen er enkele artikelen in landelijke dagbladen.
- Het concept beleveniscommunicatie is tijdens de Libelle Zomerweek getest. Doel: bezoekers van de Libelle Zomerweek een beleving laten ervaren met de Zonnebloem en hen aan te zetten tot een donatie. De beleving stond in het teken van het thema 'Fiësta del Sol' van de Libelle Zomerweek en bestond uit laagdrempelige flamenco-workshops. Helaas was het lastig om bezoekers zover te krijgen hieraan mee te doen, laat staan hen te bewegen om zich te registreren.
- De Zonnebloem wilde graag toegankelijkheidspartner van SAIL Amsterdam worden. Hiermee zou de Zonnebloem zich op de kaart kunnen zetten en zouden er allerlei kansen liggen op het gebied van PR. Helaas bleek dit streven niet haalbaar en is de Zonnebloem minder zichtbaar geweest dan gehoopt.
- In het kader van lokale zichtbaarheid en het landelijk ontsluiten van lokale activiteiten, is in 2015 verder gegaan met het vernieuwen van de afdelingswebsites. Dit aantal groeide in 2015 van 100 naar 553.

5. Financieringsvorm die solidariteit en samenwerking stimuleert

5.1 Inleiding

Voor de financiering van activiteiten is de Zonnebloem afhankelijk van de Nederlandse samenleving. We beogen duurzame relaties aan te gaan met onze particulieren en met zakelijke donateurs, maar verschillende trends en ontwikkelingen leiden er toe dat traditionele fondsenwerving onder druk staat. Zo groeit de belangstelling van donateurs voor kortere verbintenissen met concrete, voor hen overzichtelijke doelen. Verder geven donateurs in toenemende mate – en bij voorkeur lokaal – aan single-issuedoelen, én is er een toename van kleinschalige initiatieven van bekenden voor een goed doel, zoals gesponsorde hardloopwedstrijden of fietstochten.

Het meerjarenplan verwijst vooral naar de manier waarop de vereniging intern de activiteiten slimmer organiseert en financiert door bijvoorbeeld samen te werken. Soms worden kosten gedeeld en soms dragen de 'sterkste' afdelingen de zwaarste (financiële) lasten. Een belangrijk deel van de financiering van activiteiten wordt lokaal door de afdelingen zelf opgebracht door bijvoorbeeld de verkoop van loten of sponsoring.

Voor het komende jaar zullen we het aantal wervingskanalen uitbreiden. Ook al heeft online fondsenwerving zich nog niet bewezen, we zullen hier wel nadrukkelijk meer energie aan besteden. Dit om de potentiële donateurs in de leeftijd 40-65 jaar beter te kunnen bereiken. Daarnaast starten we met crowdfunding en hebben we daarbij gekozen voor een peer-to-peervorm. Doel is om beter in te spelen op de fondsenwerving van vandaag de dag en willen we hiermee ook een brugfunctie realiseren tussen de diverse landelijke en lokale initiatieven binnen de Zonnebloem.

5.2 Wat hebben we in 2015 gedaan en bereikt?

- Op initiatief van de provincie Zuid-Holland hebben bijeenkomsten plaatsgevonden waarin de directeur in gesprek ging met vrijwilligers over de thema's structuur en interne financiering. Deze waren dermate succesvol dat ook in Drenthe een bijeenkomst werd georganiseerd en in 2016 bezoeken volgen aan alle andere provincies.
- Ten opzichte van 2014 is de algemene fondsenwerving over 2015 iets positiever afgesloten. In 2015 is € 303.000 meer geworven. Ten opzichte van 2014 hebben de giftverzoeken in mei en augustus het minder goed gedaan. Deze dalingen zijn vooral gecompenseerd door meeropbrengsten bij het giftverzoek in oktober, vermogensfondsen en bedrijfssponsoring.
- We constateerden een groei van het andere bedrijfsuitje: een kennismaking met vrijwilligerswerk voor medewerkers van bedrijven. Een succesvolle radiocampagne heeft mede geleid tot ruim 148 activiteiten (118 meer dan in 2014) met zo'n 2.250 vrijwilligers voor één dag.
- Voor het project Vrijwillig Dichtbij heeft het NOV in 2015 een financiële aanvraag van de Zonnebloem toegekend voor drie jaar. De Zonnebloem mag voor de uitvoering van haar plan de komende drie jaar € 238.000 declareren.
- Er is een bedrag van ruim € 25.000 opgehaald met Fundrunner, een app waarmee je gesponsord kunt bewegen voor het goede doel. Een aantal sponsors stelt een bedrag beschikbaar en elke sporter bepaalt zelf naar welk goed doel dit geld gaat. Het bedrag is door 1.077 unieke gebruikers bij elkaar gesport. Samen plaatsten zij 12.085 activiteiten als bericht op Facebook en/of Twitter.
- Ook in 2015 werd een aantal relatie-evenementen georganiseerd op het vakantieschip MPS de Zonnebloem en Paleis Het Loo. Doel is langdurige donateurs en zakelijke partners het werk van de Zonnebloem van nabij te laten ervaren.

5.3 Wat liep anders dan gepland?

- De inkomsten uit contributies daalden. Voor het komende jaar zullen we het aantal wervingskanalen uitbreiden. Ondanks dat online fondsenwerving zich nog niet bewezen heeft, zullen we hier nadrukkelijk meer energie aan besteden. Dit doen we om de potentiële donateurs in de leeftijd 40-65 jaar beter te kunnen bereiken. Ook starten we met crowdfunding waarbij we hebben gekozen voor een peer-to-peervorm. Doel is om beter in te spelen op de fondsenwerving van vandaag en een brug te slaan tussen de diverse landelijke en lokale initiatieven binnen de Zonnebloem.
- Ondanks aanpassingen en vernieuwende pilots nam het aantal bestelde loten en de opbrengst van de loterij af. Ten opzichte van 2014 zijn er 50.521 loten minder verkocht. De loterij bracht € 2.143.510 op.
- Stabilisering van de terugloop in aantal donateurs is niet behaald.
- Deelname aan de Libelle Zomerweek bleek minder succesvol dan gehoopt. Doelstelling was om contactgegevens van bezoekers op te halen om hen later te benaderen voor een donateurschap. De meeste bezoekers waren echter niet bereid hun contactgegevens achter te laten.
- De fondsenwerving bij SAIL bleef achter bij de doelstelling.

6. Nationale Vereniging: bestuur en toezicht

Nationale Vereniging de Zonnebloem is een vrijwilligersorganisatie die door vrijwilligers wordt bestuurd. De vrijwilligers vormen dan ook de leden van de vereniging. De besluitvorming komt democratisch tot stand en wordt via een getrapte communicatiestructuur binnen alle lagen van de vereniging gedeeld. De vrijwilligersorganisatie wordt ondersteund door een Nationaal Bureau met betaalde krachten.

6.1 Organisatie

Plaatselijke, regionale en provinciale afdelingen

De 39.966 vrijwilligers vormen de basis van de Zonnebloem. Daarvan zijn er 8.011 als vakantievrijwilliger werkzaam. De overige vrijwilligers zijn georganiseerd in 1.154 plaatselijke afdelingen, die op hun beurt verenigd zijn in 129 regionale afdelingen en tot slot worden overkoepeld door 12 provinciale afdelingen. Het is een getrapte communicatiestructuur, geen hiërarchische structuur. Elke afdeling heeft een de factobestuur en vaardigt kandidaten af naar het hoger gelegen verenigingsorgaan:

- plaatselijke afdelingen naar regionale afdelingen.
- regionale afdelingen naar provinciale afdelingen.
- provinciale afdelingen (drie per provincie) naar de Nationale Vergadering.

De ondersteunende leden en donateurs maken geen deel uit van de verenigingsstructuur.

Ondersteuning Nationaal Bureau

De vrijwilligers van de Zonnebloem krijgen ondersteuning van een betaalde organisatie: het Nationaal Bureau in Breda. Eind 2015 waren bij het Nationaal Bureau 120 medewerkers in dienst (92,10 voltijdbanen).

Bekijk [hier](#) het organigram van het Nationaal Bureau.

6.1.1. Wat heeft het Nationaal Bureau in 2014 gedaan en bereikt?

- **Het project Toekomstbestendige ICT is deels uitgerold:**

- o Het oude systeem voor de financiële administratie is vervangen en in gebruik genomen voor MPS de Zonnebloem en de rondvaartboot. Voor de vereniging wordt dit systeem in 2016 in gebruik genomen. Daarmee hebben we weer een up-to-date systeem.
- o Het nieuwe Sharepoint vergemakkelijkt de samenwerking tussen medewerkers.
- o Er is een nieuwe corporate website en een nieuw intranet (Zonnet) opgeleverd (zie ook hoofdstuk 4).
- o In 2015 is een CRM ingericht. Daarmee kan in 2016 de vrijwilliger beter ondersteund worden omdat alle gegevens bij elkaar staan. Door de inzet van CRM is het mogelijk voor met name vrijwilligers een compleet klantbeeld te hebben.
- o In 2015 is een nieuwe planningstool gebouwd, dit vervangt de gebrekkige planningsmogelijkheden in het oude systeem en gaat vanaf 2016 medewerkers van de afdeling Vakanties & Evenementen ondersteunen in het planningsproces en bij het vaststellen van de zorgcode.

6.1.2. Wat ging anders dan gepland?

- Het ziekteverzuim is afgenomen van 6,74% in 2014 naar 5,65% voor het Nationaal Bureau, maar is nog steeds hoog. Op MPS de Zonnebloem daalde het percentage van 7,71% in 2014 naar en 5,43% in 2015. De meeste ziektegevallen zijn niet werkgerelateerd en meerdere medewerkers zijn inmiddels gelukkig weer aan de beterende hand, maar het blijft een punt van aandacht. Door het hoge ziekteverzuim moest ook voor meer vervanging worden gezorgd dan was begroot. De samenwerking is aangegaan met een nieuwe bedrijfsarts die de methodiek van het 'eigen regiemodel' stimuleert. Deze nieuwe methodiek wordt in 2016 uitgerold.

6.2. Bestuur en toezicht

Code goed bestuur

De Code goed bestuur voor Goede Doelen (Code Wijffels) is vervlochten met het CBF-Keur: de principes voor goed bestuur zijn opgenomen in het toetsingskader van het CBF-Keur.

Bekijk **hier** de verantwoordingsverklaring.

Het Nationaal Bestuur onderschrijft de principes van de Code goed bestuur en legt op basis van de toetsingssystematiek van het CBF-Keur verantwoording af over drie principes:

- Besturen en toezicht houden.
- Besteding van de middelen (interne beheersing).
- Omgang met belanghebbenden.

A. Besturen en toezicht houden

De fijnmazige, getrapte structuur van de Zonnebloem maakt in alle lagen dialoog en werkelijk contact mogelijk. Mensen kennen elkaar en dat zorgt voor binding. Bovendien is het erg belangrijk om draagvlak te creëren, want het zijn per slot van rekening de vrijwilligers zelf die het beleid uitvoeren. 2015 was het tweede jaar van het meerjarenplan 2014-2018. Met bijeenkomsten in het land is aandacht besteed hoe door samenwerking meer en meer diverse activiteiten kunnen worden georganiseerd en gefinancierd. Dat is zo goed bevallen dat alle andere provincies in 2016 worden bezocht.

Nationale Vergadering (ledenraad)

Elke provinciale vergadering kiest uit haar leden drie afgevaardigden. De 36 afgevaardigden vormen de Nationale Vergadering. Die zorgt ervoor dat de stem van de vrijwilligers - de leden - meegenomen wordt in de koers van de vereniging. Het hoogste besluitvormende orgaan houdt toezicht op het beleid en de verantwoording van de vereniging. Ze neemt besluiten over de hoofdlijnen van het beleid, keurt onder meer jaarrekening, jaarverslag, jaarplan en begroting goed en benoemt de leden van het Nationaal Bestuur.

Bekijk **hier** de samenstelling van de Nationale Vergadering.

Wat heeft de Nationale Vergadering gedaan en bereikt in 2015?

Volgens planning is de Nationale Vergadering in 2015 vier keer bijeen gekomen. Behalve de hierboven genoemde onderwerpen uit de reguliere cyclus heeft de Nationale Vergadering zich in de vergadering van maart gebogen over mogelijke financieringsvormen die solidariteit en samenwerking stimuleren. Werd in eerste instantie nog besloten een aantal pilots uit te voeren met verschillende financieringsvormen, later werd ervoor gekozen eerst de discussie aan te gaan met lokale en provinciale bestuursleden. De vergadering van september werd gehouden aan boord van de eigen rondvaartboot om de leden de gelegenheid te geven in een informele setting kennis te maken en/of bij te praten. De stukken die ter goedkeuring zijn voorgelegd aan de Nationale Vergadering zijn alle goedgekeurd.

Nationaal Bestuur

Het Nationaal Bestuur bestuurt de vereniging. De bestuursleden zijn vrijwilligers en ontvangen voor hun werkzaamheden dus geen salaris en/of vergoeding. Het Nationaal Bestuur heeft het gros van haar bestuurlijke taken overgedragen aan een betaalde directie, bestuurt op hoofdlijnen en houdt toezicht op de directie. Het Nationaal Bestuur legt verantwoording af aan de Nationale Vergadering.

De verantwoording van het Nationaal Bestuur aan de Nationale Vergadering en het toezicht van het Nationaal Bestuur op de directie richten zich op de vragen:

- Zijn de activiteiten van de vereniging gericht op het realiseren van de doelstelling?
- Worden de beschikbare middelen efficiënt en effectief besteed?
- Zijn de methoden om de middelen voor de doelstelling bij elkaar te krijgen efficiënt, effectief en fatsoenlijk?
- Wordt zorgvuldig omgegaan met vrijwilligers die hun diensten aanbieden?
- Functioneert de vereniging professioneel en wordt ze adequaat beheerst?

De verantwoording aan de Nationale Vergadering vindt halverwege het boekjaar plaats via een halfjaarrapportage en na afsluiting van het jaar via de jaarrekening. In de halfjaarrapportage wordt ook aandacht besteed aan de contouren van de plannen voor het volgende jaar, die daarna verder worden uitgewerkt in een jaarplan en begroting. In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de financiële realisatie in het voorafgaande jaar. Voor zowel de inrichting van de begroting als voor de jaarrekening worden de richtlijnen van Richtlijn 650 voor Fondsenwervende Instellingen gevolgd.

Wat heeft het Nationaal Bestuur gedaan en bereikt in 2015?

Het Nationaal Bestuur hield in 2015 zeven vergaderingen, aangestuurd door de voorzitter Godfried Barnasconi.

In de formele vergadercyclus werden de jaarrekening en het jaarverslag van 2014, de halfjaarrapportage 2015, en het jaarplan en de begroting 2016 besproken. Naast de reguliere onderwerpen liet het bestuur zich informeren over de voortgang van het Validatiestelsel, de uitvoering van het jaarplan over 2015 en de voorbereiding op het jaarplan 2016, gebaseerd op het meerjarenplan 2014-2018. Daarnaast is de risicoanalyse besproken.

Bekijk **hier** de samenstelling van het Nationaal Bestuur.

Evaluatie

Het Nationaal Bestuur heeft zichzelf, onder leiding van een externe deskundige, geëvalueerd en haar functioneren in de diverse rollen (toezichthouder, werkgever, adviseur, ambassadeur) kritisch bekeken. In haar rol van adviseur blijft het belangrijk de rolverdeling tussen directie en Nationaal Bestuur goed te blijven monitoren. Het bestuur concludeert dat het goed functioneert, maar dat het attent moet blijven op maatschappelijke ontwikkelingen. Bij komende mutaties in het Nationaal Bestuur zijn verjonging en diversiteit wenselijk.

Directie

Directeur Noud van Rooij ondersteunt het Nationaal Bestuur en de Nationale Vergadering bij het voorbereiden en uitvoeren van beleid. Hij geeft daartoe leiding aan de vrijwilligersorganisatie en aan de betaalde krachten van het Nationaal Bureau. Per kwartaal legt hij verantwoording af aan het Nationaal Bestuur en informeert hij het bestuur over de gang van zaken.

Wat heeft de directie gedaan en bereikt in 2015?

- Conform het meerjarenplan heeft de directie in 2015 aandacht besteed aan de interne financiering en het flexibeler inrichten (structuur) van de vrijwilligersorganisatie. In eerste instantie was het voorstel om vijf alternatieve manieren om de verenigingsactiviteiten te financieren als pilots uit te zetten, maar na overleg met het Nationaal Bestuur en de Nationale Vergadering is besloten eerst met de vrijwilligers in het land in overleg te gaan.
- Werkbezoeken aan verscheidene vakantieplaatsen in het buitenland en aan het schip MPS de Zonnebloem.
- De directeur heeft zitting in de Commissie Verenigingszaken van Goede Doelen Nederland (voorheen VFI) en is penningmeester van Coalitie Erbij, de coalitie tegen eenzaamheid.

Voor specifieke onderdelen laten het Nationaal Bestuur en/of de directie zich adviseren door commissies die eveneens uit vrijwilligers bestaan:

- De Auditcommissie, die het Nationaal Bestuur en de Nationale Vergadering bijstaat in de uitoefening van het financiële toezicht. De commissie bestaat uit twee leden van het Nationaal Bestuur, waaronder het bestuurslid met het aandachtsgebied financiën, drie leden van de Nationale Vergadering en twee externe leden. De rol en taak van de commissie zijn opgenomen in een reglement. De auditcommissie kwam in 2015 drie keer bijeen.
- De Vakantie Advies Commissie (VAC), die het Nationaal Bestuur via de directie adviseert over vakantievoorstellen. Doel van de VAC is het bijdragen aan de bewaking en verdere ontwikkeling van de kwaliteit van de Zonnebloemvakanties. De directie kan vergaderingen van de VAC bijwonen. De VAC kwam in 2015 twee maal bij elkaar.
- De Medische Advies Commissie (MAC) heeft als doel een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van het medische beleid van de Zonnebloem. Zij adviseert het Nationaal Bureau gevraagd en ongevraagd over zaken die het medisch beleid en de kwaliteit van zorg raken. De MAC kwam in 2015 twee maal bijeen.

Andere entiteiten

Behalve de Nationale Vereniging heeft de Zonnebloem nog twee entiteiten:

- Motorpassagiersschip de Zonnebloem BV, die het vakantieschip, MPS de Zonnebloem, van de Zonnebloem exploiteert. De vereniging is enig aandeelhouder. Op het vakantieschip van de Zonnebloem zijn 13 bemanningsleden werkzaam (12,51 voltijdbanen).
- Stichting Rondvaartboot de Zonnebloem, die de rondvaartboot van de Zonnebloem exploiteert. De vereniging vormt het bestuur van de stichting. Er is geen personeel in dienst van de Stichting Rondvaartboot.

De jaarrekeningen van deze entiteiten, die statutair in Breda zijn gevestigd, zijn via het Nationaal Bureau op te vragen.

B. Interne beheersing

Voor een goede interne beheersing is het goed inrichten en structureren van de administratieve organisatie en de interne beheersing een voorwaarde. Hiertoe behoren onder meer de werking van de interne risicobeheersings- en beheersmaatregelen en de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de accountant.

Risicomanagement

Voor een goede-doelenorganisatie vormt reputatieschade het belangrijkste risico. Negatieve publiciteit over de eigen organisatie, maar ook van elk ander goed doel in Nederland, terecht of onterecht, kan zijn weerslag hebben op de goede naam en faam van een goed doel. Met consequenties voor de relatie met deelnemers, vrijwilligers en donateurs. De Zonnebloem werkt hard aan de optimalisering van integraal risicomanagement. Op basis van een omgevingsanalyse en de marktpositie worden vooral strategische en operationele risico's beschreven en gewogen op de kans dat zij zich voordoen en de mate waarin de Zonnebloem bereid is deze risico's al dan niet af te dekken. In onderstaand overzicht worden ook de maatregelen beschreven die zijn getroffen om de voornaamste risico's en onzekerheden¹ te beheersen.

Beoordeling risico's

Om alle risico's te beoordelen en te vergelijken, worden de risico's gewogen op basis van een schatting van de kans dat deze kans zich voordoet en een schatting van de impact van de gevolgen op het behalen van de doelstellingen van de organisatie. De impact is niet alleen gebaseerd op de financiële consequenties voor de organisatie, maar ook op de reputatie van de Zonnebloem. Er is onderscheid gemaakt tussen risico's waarop kan worden gestuurd en risico's waarop niet kan worden gestuurd, maar die wel kunnen worden beïnvloed.

Risicobeheersing en interne controle

Onder andere de volgende beheersingsinstrumenten zijn reeds operationeel:

- financiële rapportages op maand-, kwartaal- en jaarbasis;
- voortgangsrapportages op kwartaal- en jaarbasis;
- treasurybeleid;
- periodieke privacy audit;
- convenant horizontaal toezicht;
- autorisatiematrix voor het aangaan van betalingen en verplichtingen;
- periodieke bespreking van de financiële resultaten en plannen met Audit Commissie en Nationaal Bestuur;
- opvolgen van de aanbevelingen uit de Management Letter van de accountant;
- periodieke controles bankmutaties afdelingen;
- gedragscode;
- belanghebbendenreglement.

Welke instrumenten worden ontwikkeld of worden in loop van 2016 operationeel?

- Update handboek AO / IB (Administratieve Organisatie / Interne Beheersing).
- Actualisering Kritieke Prestatie Indicatoren.
- Opzetten nieuw rapportagesysteem voor managementrapportage.
- Afstemmen van modelovereenkomsten met Belastingdienst m.b.t. inhuur van zelfstandigen.
- Uitbreiding geautomatiseerde beheersingsmaatregelen.
- Actualiseren van de strategische personeelsplanning.

¹ *Risico is een situatie waarin alle mogelijke uitkomsten van een beslissing bekend zijn maar niet welke zich zal voordoen. Denk bijvoorbeeld aan het werpen van een dobbelsteen. Risico's zijn meetbaar. Er is daarentegen sprake van onzekerheid als niet alle mogelijke uitkomsten of gevolgen van eigen handelen bekend zijn, bijv. als die gevolgen de langere termijn betreffen zoals bij investeringsbeslissingen, beslissingen over het pensioen of het kopen van een huis.*

Voornaamste risico's	Getroffen maatregelen voor het beheersen van de voornaamste risico's
<p>Strategische risico's</p> <p><u>Imagoschade als gevolg van een incident intern of extern.</u> Een incident kan van alles zijn: een fysiek ongeluk van een vakantiedeelnemer, een penningmeester die fraudeert, maar ook een collega goed doel dat negatief in de publiciteit komt. Inherent aan het woord 'incident' is dat de gebeurtenis onvoorzien en storend is en dus is het van groot belang er alles aan te doen om incidenten te voorkomen en daar waar dat niet kan de processen op orde te hebben. De risico-acceptatie is dan ook zeer laag.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Op het schip periodieke calamiteitenoefening. - Selectiecriteria externe partijen (deze dienen te voldoen aan relevante wet- en regelgeving). - Diverse verzekeringen afgesloten. - Procedures en richtlijnen. - Vertrouwenspersoon. - Afdeling online voor snelle reactie op social media. - Afdeling communicatie (o.a. woordvoerder). - Alle medewerkers die in direct contact met de buitenwereld staan als ambassadeur van de Zonnebloem bij incidenten.
<p><u>Onderbezetting en uitval van activiteiten, evenementen en vakanties door spanning tussen het aanbod van de Zonnebloem en de vraag van deelnemers.</u> Tijdens de eerste door de Zonnebloem georganiseerde vakantie sliepen de gasten op een slaapzaal, van elkaar gescheiden door een gordijn. Zo'n vakantie zou nu niet meer mogelijk zijn. Mensen stellen heel andere eisen aan activiteiten en vakanties en het blijft zaak voortdurend de wensen en verwachtingen te monitoren. Omdat de inkoop van accommodaties een jaar vooruit loopt, moet de Zonnebloem bereid zijn gematigde risico's op dit gebied te nemen. De impact op de resultaten en/of financiële positie is beperkt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Periodiek uitvoeren van KTO's en de bevindingen analyseren en hierop inspelen. - Gebruikmaken van diverse adviesorganen. - Periodiek onderzoek naar wensen/verwachtingen van deelnemers. - Flexibel inkoopbeleid. - Flexibel prijsbeleid.
<p>Operationele risico's</p> <p><u>Onderbezetting en uitval van activiteiten of vakanties door onvoldoende beschikbaarheid van gekwalificeerde vrijwilligers, waaronder verpleegkundigen en verzorgende vrijwilligers.</u> De Zonnebloem is een vrijwilligersorganisatie: alles valt of staat met de beschikbaarheid van voldoende vrijwilligers. Waar het vakanties betreft, is de beschikbaarheid van verpleegkundigen met de juiste BIG-registratie cruciaal voor het kunnen meenemen van bepaalde deelnemers. De Zonnebloem steekt veel tijd en energie om in contact te komen met potentiële vrijwilligers en het opleiden van bestaande vrijwilligers en heeft een lage risico-acceptatie ten aanzien van onderbezetting en uitval.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Actieve aandacht voor werving en het behouden van vrijwilligers. - Deskundigheidsbevordering. - Betere selectie en intake nieuwe vrijwilligers. - Functioneringsgesprekken.
<p>Financiële risico's</p> <p><u>Discontinuïteit: baten en lasten niet in verhouding.</u> Geld wordt gegeven door donateurs om te worden uitgegeven en soms wordt gewerkt met een negatieve begroting om te voorkomen dat reserves groeien. Echter, baten en lasten moeten in balans blijven. De risico-acceptatie hier is laag.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Planning en control-cyclus (opstellen begroting, maandelijkse analyse realisatie t.o.v. werkelijkheid, analyseren verschillen, tussentijds bijsturen). - Aanhouden van een flexibele schil. - Aanhouden van een continuïteitsreserve om negatieve resultaten te dekken.

Voornaamste risico's	Getroffen maatregelen voor het beheersen van de voornaamste risico's
<p>Financiële risico's</p> <p><u>Wezenlijke daling waardering activa.</u> Ultimo 2015 bestond de activa hoofdzakelijk (ruim 85%), uit materiële vaste activa, effecten en liquide middelen. Voor het kunnen blijven uitoefenen van haar activiteiten is het van belang dat de vereniging over deze activa, waaronder MPS de Zonnebloem, kan blijven beschikken. De verwachte impact op het niet, of beperkt, kunnen beschikken over een wezenlijk deel van deze activa op het resultaat en/of financiële positie, is groot. Hier accepteert de Zonnebloem dan ook een laag risicoprofiel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De materiële activa, waaronder het onroerend goed en de schepen zijn verzekerd. - Voor de vervanging van de MPS is reeds een bestemmingsreserve gevormd. - In het beleggingsstatuut zijn de voorwaarden voor de vermogensbeheerder opgenomen. Het beleggingsstatuut gaat uit van een defensief beleid. - Er wordt een bestemmingsreserve aangehouden voor tegenvallende resultaten uit beleggingen. - De liquide middelen zijn nagenoeg geheel ondergebracht bij Nederlandse systeembanken.
<p><u>Frauderisico's</u> .</p> <ul style="list-style-type: none"> - het risico van onrechtmatige onttrekkingen van geld en/of goederen aan de organisatie; - het risico dat personen de financiële verslaggeving gebruiken om daar beter van te worden. <p>Alle 1.295 lokale afdelingen hebben een eigen bankrekening en beheren een deel van het Zonnebloemgeld. De kans dat iemand fraudeert is door de sociale en reële controle niet groot, maar niet ondenkbaar. Mede door de impact die elk fraudegeval heeft op de goede naam van de vereniging is de risico-acceptatie zeer laag. Dit geldt vanzelfsprekend ook voor werknemers op het Nationaal Bureau.</p> <p>Naast de eerdere zes zijn er in 2015 zes dossiers bijgekomen van afdelingen waar financiële misstanden aan de hand (lijken te) zijn. Bij in totaal zes gevallen is aangifte gedaan. In andere gevallen zijn betalingsregelingen getroffen of wordt nog onderzocht of er echt sprake is van kwade trouw.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Frauderisico maakt deel uit van het permanente systeem dat gericht is op het onderkennen van bedrijfsrisico's. - AO/IB is ingericht om deze risico's te mitigeren o.a. door middel van: <ul style="list-style-type: none"> • periodieke (onaangekondigde) controle van geldstromen binnen de gehele organisatie; • elke maand beoordeelt de afdeling P&C de tussentijdse rapportage volgens de financiële administratie; • de jaarrekeningen worden door een extern accountant gecontroleerd; • er wordt te allen tijde aangifte gedaan bij de politie bij het vermoeden van fraude (cultuur); • de wijze waarop de structuur van de organisatie is ingericht (toezichthoudend orgaan / kascommissie) aangebrachte functiescheidingen; • beloningen werknemers zijn niet gekoppeld aan de resultaten volgens financiële verslaggeving.
<p><u>Risico's van onbekendheid met financieel beleid dat kaders biedt voor het zelf werven, uitgeven en beheren van een deel van het vermogen door vrijwillige penningmeesters en/of afdelingsbesturen.</u> Lokale en regionale afdelingsbesturen hebben een grote vrijheid van handelen binnen de kaders van beleid en statuten. Onbekendheid met het beleid en de statuten maakt dat de kaders onduidelijk zijn en dat kan leiden tot ongewenste acties. De bereidheid dit risico te accepteren is matig.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Inrichting van AO/IB. - Inzicht in Zonboek. - Lokale monitoring door districtshoofden. - Deskundigheidsbevordering.
<p>Technologische risico's</p> <p><u>Voordoen van calamiteit door afhankelijkheid van IT-omgeving waardoor de activiteiten van de vereniging niet uitgevoerd kunnen worden.</u> De verwachte impact op het resultaat en/of de financiële positie van bijvoorbeeld verlies aan data of het niet meer kunnen uitvoeren van de operationele activiteiten is groot.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - IT-beheersingsomgeving ingericht (o.a. back-up en recovery maatregelen). - Daar waar nodig zijn deskundige externe partijen ingeschakeld. - Scholing medewerkers. - Calamiteitenplan.

Voornaamste risico's	Getroffen maatregelen voor het beheersen van de voornaamste risico's
Wettelijke / compliancerisico's	
<p><u>Niet voldoen aan erkenningsregeling CBF (onderdeel van validatiestelsel).</u> Het keurmerk is een belangrijk kwaliteitsmerk voor een goed doel. Het verlies van het keurmerk zal een grote invloed hebben op de fondsenwervende activiteiten en daarmee de beschikbare middelen voor het uitvoeren van de activiteiten in het kader van de doelstelling schaden. De verwachte impact van het verlies van het keurmerk op het resultaat en/of de financiële positie is daarmee groot. De bereidheid dit risico te accepteren is laag.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Inrichten vereniging conform de regelingen. - Periodieke toetsing intern en door deskundige externe partijen.
<p><u>Niet voldoen aan Wbp en meer specifiek aan richtlijn Meldplicht Datalekken.</u> Verwerking van persoonsgegevens gaat steeds vaker digitaal en bestanden worden opgeslagen in de 'cloud'. Het niet voldoen aan de van toepassing zijnde wetgeving kan mogelijk boetes en juridische procedures tot gevolg hebben. De verwachte impact op het resultaat en/of financiële positie is beperkt. De risico-acceptatie voor algemene persoonsgegevens is gematigd maar voor zeer persoonlijke gegevens, bijvoorbeeld medische, laag.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Privacy audit in 2015 en daaruit voortvloeiend projectplan. - Protocol voor borging van maatregelen.
<p><u>Fiscaal niet voldoen aan relevante (fiscale) wet- en regelgeving alsmede richtlijnen.</u> Het niet voldoen van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving alsmede richtlijnen kan mogelijk imagoschade, boetes en juridisch procedures tot gevolg hebben. De verwachte impact op het resultaat en/of financiële positie is matig. De bereidheid dit risico te accepteren is laag.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Periodieke bijstand van externe adviseurs. - Periodiek onderhoud met de Belastingdienst in het kader van horizontaal toezicht. - Deelname aan diverse netwerken (o.a. Goede Doelen Nederland en SNL). - Wijze waarop de structuur van de organisatie is ingericht (o.a. toezichthoudend orgaan / adviesorganen). - Met betrekking tot mogelijke overschrijding maximum percentage eigen fondsenwerving: maandelijkse analyse realisatie tot en met heden, inclusief verwachte forecast.
Human capitalrisico's betaalde organisatie	
<p><u>Onvoldoende in staat gekwalificeerd personeel te contracteren, waardoor functies (tijdelijk) niet ingevuld kunnen worden en de activiteiten op het Nationaal Bureau, niet (tijdig) uitgevoerd worden met mogelijk gevolgen voor de activiteiten gericht op de doelstelling.</u> De oorzaak hiervan wordt deels veroorzaakt doordat voor sommige specialisaties Breda als locatie een handicap vormt. Hierdoor bestaat het risico dat hogere wervingskosten gemaakt moeten worden, of dat genoeg genomen moet worden met een second best. De verwachte impact op het resultaat en/of de financiële positie is laag. De bereidheid dit risico te lopen is beperkt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aantrekkelijke secundaire arbeidsvoorwaarden. - Verhuizen (nu) geen optie.

Accountant

Het jaarrekeningentraject werd afgesloten met een goedkeurende controleverklaring van Deloitte Accountants B.V.

C. Omgang met belanghebbenden

De Zonnebloem wil vrijwilligers, deelnemers, donateurs en anderen goed informeren. Over wat de vereniging doet en heeft bereikt. Ook is het belangrijk dat alle belanghebbenden ideeën, opmerkingen, wensen en klachten kunnen delen en dat er iets mee gebeurt. Over al deze zaken zijn sinds 2009 afspraken vastgelegd in een belanghebbendenreglement. Het reglement wordt vermeld op de corporate website en de website voor vrijwilligers, Mijn Zonnebloem.

Klachtenafhandeling

Klachten, vragen, opmerkingen, complimenten, ideeën en wensen worden geregistreerd. Klachten die mondeling kunnen worden afgehandeld, worden niet geregistreerd (wel geturft). Elk kwartaal worden de rapportages daarvan besproken in het managementteam. Eventuele patronen worden aan de orde gesteld, waarna noodzakelijke verbeteringen worden doorgevoerd. De klachten worden ook opgenomen in de halfjaarrapportage aan het Nationaal Bestuur en de Nationale Vergadering.

Het Dienstencentrum van het Nationaal Bureau is het eerste aanspreekpunt voor iedereen die contact opneemt met de betaalde organisatie van de Zonnebloem. In 2015 registreerde het Dienstencentrum 5.625 verzoeken om hulp, klachten, vragen en opmerkingen.

Daarvan werd 2.855 keer contact gezocht om problemen te helpen oplossen met het Zonboek (het online boekhoudsysteem), de Online Afdelingsadministratie of de site voor vrijwilligers Mijn Zonnebloem. De 254 klachten van vrijwilligers hadden onder andere betrekking op problemen met of binnen afdelingen of vakantiestaven, samenwerking met andere vrijwilligers, vervoer, of onvrede met een genomen maatregel of gevoerd beleid.

De Zonnebloem ontving 37 klachten van deelnemers, waarvan 21 over een afdeling in het land. Donateurs belden of mailden 1.117 keer waarvan 468 keer met een klacht, onder andere over het aantal mailings, wervingsacties, of het niet, of niet op tijd, ontvangen van loten. In 201 gevallen leidde een klacht tot een opzegging. Er werden 345 reacties van het Nederlands publiek geregistreerd waarvan 250 klachten over bijvoorbeeld afdelingen in het land of de loterij.

6.3. Samenwerking

Omdat de Zonnebloem middenin de samenleving wil staan, stimuleren wij de samenwerking met andere maatschappelijke organisaties en bedrijven op zowel plaatselijk, regionaal, provinciaal als nationaal niveau.

De Zonnebloem is lid van:

- Goede Doelen Nederland (voorheen Vereniging voor Fondsenwervende Instellingen).
- Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV).
- Nederlandse Branchevereniging Aangepaste Vakanties (NBAV).
- Algemeen Nederlands Verbond van Reisonderningen (ANVR).
- Stichting Garantiefonds Reisgelden (SGR).
- Stichting Calamiteitenfonds Reizen.

De Zonnebloem werkte in 2015 samen in/met:

- Stichting Ongehinderd, om maximale bewegingsvrijheid te creëren voor mensen met een lichamelijke beperking. Met de Ongehinderd-app kan iedereen op ieder moment van de dag toegankelijke locaties vinden, maar ook zelf toevoegen en beoordelen. Zo krijgen gemeenten en ondernemers inzicht en verbetertips aangereikt.
- KRAS.NL, om mensen die vanwege een te geringe zorgbehoefte niet in aanmerking komen voor een Zonnebloemvakantie door te verwijzen naar reizen met extra verzorging van KRAS.NL.
- Welzorg Nederland, dat de Zonnebloemauto's verzorgt en aanpast voor gebruikers van rolstoelen en scootmobiel, en vaak ook stalt.
- Stichting Samenwerkende Non-profit Loterijen (SNL), voor het gezamenlijk exploiteren van een meerjarige loterijvergunning.
- De Vriendenloterij, om opbrengsten te genereren door zoveel mogelijk deelnemers te werven die geormerkt voor de Zonnebloem meespelen.
- Coalitie Erbij, om eenzaamheid onder de aandacht te brengen, te voorkomen en te verminderen bij – in het geval van de Zonnebloem – mensen met een lichamelijke beperking.
- Netwerk Zorg en Welzijn / Landelijk Overleg Vrijwilligersorganisaties in Zorg en Welzijn (LOVZ).
- Stichting Vier het Leven, die film-, theater- en concertbezoeken voor ouderen organiseert. Zij worden van deur tot deur begeleid en genieten van een arrangement waarbij alles is geregeld om zorgeloos uit te gaan. Speciaal voor de Zonnebloem worden rolstoelplekken gereserveerd.
- Partners als Paleis Het Loo en anderen om te werken aan het optimaal afstemmen van ons aanbod aan de wensen en behoeften van de doelgroep, alsmede het verbeteren van toegankelijkheid en mobiliteit voor mensen met een lichamelijke beperking.

Analyse samenwerking in 2015

De Zonnebloem vindt samenwerking met organisaties die dezelfde doelen nastreven heel belangrijk. Samen kunnen we immers meer dan alleen.

- Er namen 739 mensen deel aan 22 reizen met extra verzorging van KRAS.NL georganiseerd via regionale Zonnebloemafdelingen. Met ingang van 2016 is de samenwerking met KRAS beëindigd. Deze vakanties waren bedoeld voor ouderen die zelf nog mobiel zijn en geen zorg nodig hebben. Omdat wij ons strikter willen richten op mensen met een lichamelijke beperking passen de KRAS-vakanties niet meer in het Zonnebloemaanbod.
- In 2015 heeft de Zonnebloem voor het zesde jaar gebruik gemaakt van de semipermanente vergunning die door samenwerking met andere non-profitloterijen in de SNL in 2009 is verkregen. In 2014 is deze vergunning voor twee jaar verlengd door het ministerie van Justitie.
- In 2015 werd in de Vriendenloterij voor € 400.838 met geormerkte loten meegespeeld voor de Zonnebloem, voor € 40.413 meer dan in 2014. De totale bijdrage van de Vriendenloterij was € 600.838.
- Ook in 2015 werkte de Zonnebloem met andere organisaties samen in de Coalitie Erbij. Landelijk is de Zonnebloem betrokken bij beleidszaken en de Week tegen Eenzaamheid. Ook – en vooral – plaatselijk werken lokale afdelingen samen met gemeenten en andere organisaties om te voorkomen dat onze doelgroep geïsoleerd raakt.

7. Financieel beheer

Uitgangspunten voor het financieel beheer zijn transparantie, verantwoording en verantwoordelijkheid en zorg voor continuïteit. Het financieel beleid van Nationale Vereniging de Zonnebloem (hierna de Zonnebloem) bestaat uit vermogensbeleid, beleggingsbeleid, prijsbeleid en interne financiering. De kaders hiervoor zijn beschreven en vastgelegd.

7.1. Financieel beleid

Vermogensbeleid

Instellingen met een CBF-Keur zijn via het reglement CBF-Keur gehouden aan de 'Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen' van Goede Doelen Nederland (voorheen Vereniging voor Fondsenwervende Instellingen, VFI). Conform deze richtlijn vormt de Zonnebloem alleen reserves met een vooraf bepaalde bestemming. Daarnaast mag ze een continuïteitsreserve hebben van maximaal anderhalf maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie.

Aansluitend op de richtlijn 'Financieel Beheer Goede Doelen' van Goede Doelen Nederland heeft het bestuur van de Zonnebloem besloten om deze norm voor maximale hoogte van de continuïteitsreserve voor de Zonnebloem over te nemen. Op basis van de werkelijke kosten over 2015 volgt hieruit per 31 december 2015 een continuïteitsreserve van maximaal € 22,6 miljoen. Het gerealiseerde saldo van € 15,1 miljoen ligt substantieel lager dan deze € 22,6 miljoen en voldoet daarmee ruimschoots aan de norm.

Verantwoord beleggingsbeleid

Tussen de ontvangst van middelen en de daadwerkelijke besteding kan enige tijd verstrijken. In de tussenliggende periode wil de Zonnebloem deze middelen zorgvuldig en transparant beheren. Als ze langere tijd ter beschikking staan, worden ze risicomijdend belegd door een vermogensbeheerder met langjarige beleggingservaring. Zo kan een beter rendement worden behaald dan met het passief volgen van een strategische asset-mix mogelijk is. De beleggingshorizon bedraagt meer dan tien jaar, waarbij in totaal maximaal 30% in zakelijke waarden (aandelen) mag worden belegd.

De Zonnebloem heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid en die dient ook in het beleggingsbeleid van de vereniging zichtbaar te zijn. In 2010 heeft de Zonnebloem verantwoord beleggen ingevoerd in het totale vermogensbeheer. Dit beheer wordt uitbesteed aan F. van Lanschot Bankiers N.V. (hierna Van Lanschot). Het beheer voldoet aan de 'Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen'.

Gekozen is voor een duurzaam beleggingsproces, waarin naast financiële data, ook niet-financiële (duurzame) data worden meegewogen. De fondsen van Van Lanschot beleggen niet in ondernemingen die in strijd handelen met 'Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen'. De richtlijn bestaat uit basisrichtlijnen én aanvullende richtlijnen. De basisrichtlijn adviseert instellingen om beleggingen te onderzoeken op schending van onder andere mensenrechten, corruptie, en bescherming van het milieu. De aanvullende richtlijn is opgesteld voor organisaties die strengere duurzaamheidscriteria in het beleggingsbeleid toe willen passen. Deze richtlijn omvat verdergaande uitsluiting van bedrijven die bijvoorbeeld betrokken zijn bij kernenergie, alcohol, tabak, proefdieren, pornografie, en genetische modificatie. Periodiek wordt het beleggingsuniversum gescreend op overtreding van de richtlijn. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door een externe dataprovider: GES Investment Services.

De afspraken over beheer, asset-mix en richtlijnen met betrekking tot de aandelen en vastrentende waarden waarin mag worden belegd, zijn per entiteit vastgelegd in een vermogensbeheerovereenkomst. Periodiek vindt overleg plaats, waarbij de beheerder verantwoording aflegt over het naleven van de afspraken en de performance van de portefeuilles.

Prijsbeleid en interne financiering

De Zonnebloem voert een uniform prijsbeleid. Deelnemers betalen marktconforme prijzen voor de deelname aan Zonnebloemactiviteiten. Vrijwilligers worden niet financieel belast, zij betalen zelf geen bijdragen voor deelname aan activiteiten en worden gestimuleerd om gemaakte onkosten te declareren.

De interne financiering beschrijft de regelingen op het gebied van de geldstromen en administratieve processen tussen de afdelingen onderling en tussen de afdelingen en de vereniging nationaal. We hebben het dan over de verdeling van ledengeld, de opbrengsten van de loterij, de kosten en bijdragen voor cursussen, de verzekeringen en dergelijke. Het is van belang dat de hoeveelheid geldstromen tussen alle verenigingsorganen zo klein mogelijk is. Belangrijk is ook dat de regelingen die daarbij horen niet ingewikkelder zijn dan nodig en zoveel mogelijk gestroomlijnd worden.

Auditcommissie

De Auditcommissie staat het Nationaal Bestuur en de Nationale Vergadering bij in de uitoefening van het financiële toezicht. De commissie bestaat uit twee leden van het Nationaal Bestuur, waaronder het bestuurslid met het aandachtsgebied financiën, drie leden van de Nationale Vergadering en twee externe leden. Rol en taak van de commissie zijn opgenomen in een reglement. De Auditcommissie kwam in 2015 drie keer bijeen.

Stimulering

Afdelingen die te weinig inkomsten hebben om voldoende activiteiten te organiseren, kunnen een beroep doen op het Stimuleringsfonds van de Zonnebloem. Dat geldt ook voor afdelingen die willen groeien door het aanbod verder uit te breiden met vernieuwende activiteiten en/of nieuwe gasten te bereiken, maar daarvoor niet voldoende geld hebben. In 2015 zijn 27 aanvragen gehonoreerd (2014: 12). Het uitgekeerde bedrag bedraagt € 35.426 (2014: € 16.461).

7.2 Jaarrekening

Vanuit het oogpunt van transparantie presenteert de Zonnebloem een geconsolideerde jaarrekening, waarin alle Zonnebloementiteiten zijn verenigd. Alle entiteiten zijn statutair gevestigd in Breda.

De jaarrekening van de Zonnebloem is opgesteld volgens Richtlijnen voor de Jaarverslaglegging voor Fondsenwervende Instellingen (RJ 650).

De volgende rechtspersonen zijn in de consolidatie opgenomen:

- Nationale Vereniging de Zonnebloem
- Motorpassagiersschip de Zonnebloem B.V.
- Stichting Rondvaartboot de Zonnebloem

Saldo van de baten en lasten

Het saldo van baten en lasten is in 2015 € 5.287.000 negatief. Het resultaat is als volgt verdeeld over de verschillende entiteiten:

<i>(x € 1.000)</i>	Resultaat 2015	
Nationaal Bureau	- 4.723	
Afdelingen	- 127	
Nationale Vereniging de Zonnebloem		- 4.850
Motorpassagiersschip de Zonnebloem B.V.		- 427
Stichting Rondvaartboot de Zonnebloem		- 10
Saldo van baten en lasten		- 5.287

Het resultaat 2015 is € 124.000 hoger dan in 2014. De totale baten over 2015 zijn met bijna € 2 miljoen afgenomen ten opzichte van 2014 en blijven hiermee € 1,7 miljoen achter ten opzichte van de begroting over 2015. De bestedingen aan de doelstelling zijn met ruim € 2,25 miljoen afgenomen ten opzichte van 2014 en zijn hiermee ruim € 0,6 miljoen lager ten opzichte van de begroting over 2015.

<i>(x € 1.000)</i>	Werkelijk 2015	Werkelijk 2014	Verskil
Totale baten	19.704	21.688	- 1.984
Totaal besteed aan de doelstelling	19.850	22.111	- 2.261
	- 146	- 423	277
Totale kosten werving baten	3.769	3.909	- 140
Kosten beheer en administratie	1.372	1.079	293
Saldo van baten en lasten	- 5.287	- 5.411	124

Baten

Om inzicht te geven in de ontwikkeling van de totale baten over 2015 volgt hierna een overzicht gebaseerd op de baten over 2015 met ter vergelijking de baten over 2014.

(x € 1.000)

	Werkelijk 2015	Werkelijk 2014	Vershil
Baten uit eigen fondsenwerving	17.896	17.593	303
Baten uit acties derden	638	1.094	- 456
Subsidies van overheden	545	503	42
Baten uit beleggingen	543	2.368	- 1.825
Overige baten	82	130	- 48
	19.704	21.688	-1.984

Baten uit eigen fondsenwerving

De totale baten uit eigen fondsenwerving zijn met € 303.000 toegenomen ten opzichte van 2014. De stijging wordt veroorzaakt door hogere baten uit giften ad € 392.000 en hogere baten uit nalatenschappen ad € 313.000. Daartegenover staan lagere baten uit contributie/lidmaatschap ad € 317.000 en lagere opbrengst verkoop loten ad € 101.000.

De daling van het aantal donateurs heeft zich ook in 2015 voortgezet. De baten uit contributie/lidmaatschap bedraagt € 7.992.000. Dit is € 317.000 lager dan in 2014 (€ 8.309.000).

De totale baten uit giften zijn met € 392.000 toegenomen ten opzichte van 2014. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere baten uit vermogensfondsen ad € 186.000 en bedrijfssponsoring (o.a. 'Het andere bedrijfsuitje') ad € 96.000. Bij de mailings laat de oktobermailing een hogere baten zien van € 113.000 en de mei- en augustusmailing lagere baten van respectievelijk € 91.000 en € 47.000 ten opzichte van 2014.

De baten van de nalatenschappen ligt de laatste jaren structureel boven de begroting van € 2,5 miljoen. Het aantal nieuwe dossiers was 83 en het aantal lopende dossiers per 31 december 2015 is 89.

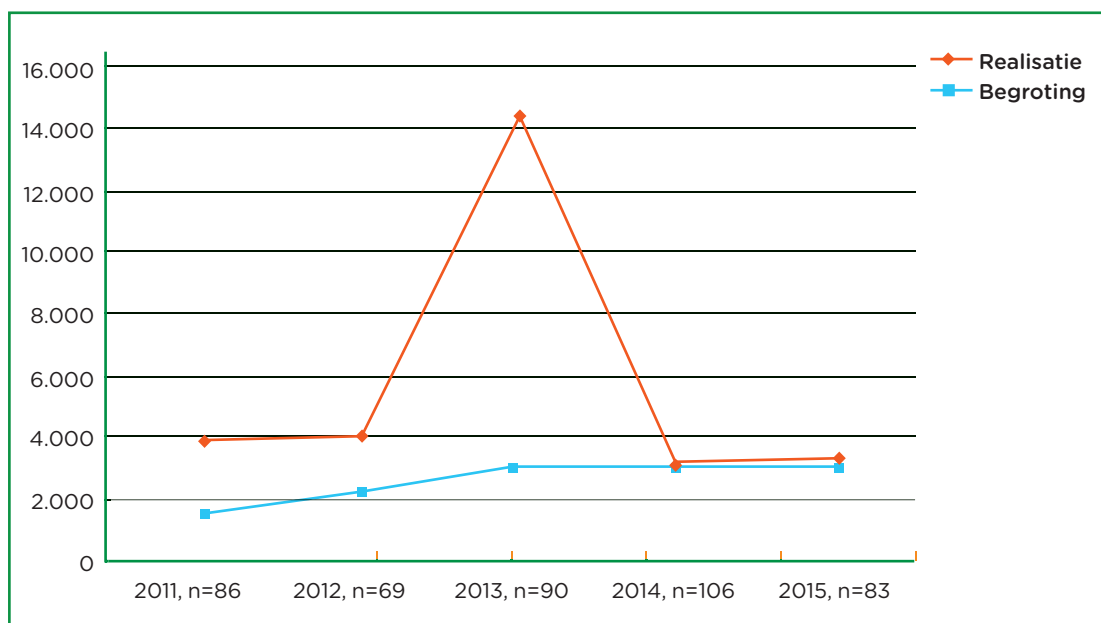

Fig. 1. Jaarlijkse ontwikkeling baten uit nalatenschappen en jaarlijks aantal ontvangen nalatenschappen

Beleggingen

Het resultaat uit beleggingen over 2015 bedraagt € 469.000. Dit komt neer op een gerealiseerd rendement van 2,13%. Gemiddeld is over de afgelopen 6 jaar een rendement gehaald van 5,4%.

(x € 1.000)

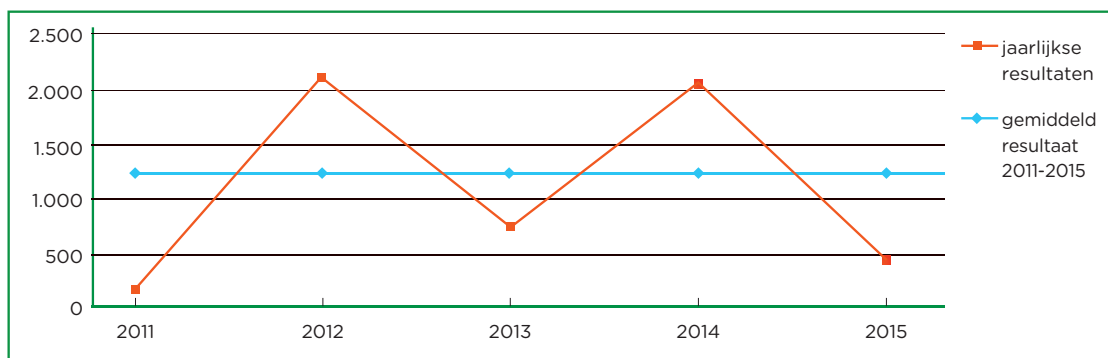

Fig. 2 ontwikkeling van beleggingsresultaten en gemiddeld resultaat (* € 1.000)

Resultaat spaar- en beleggingsvormen

Beleggingen (x € 1.000)	2011	2012	2013	2014	2015
Obligatierente	275	685	516	172	207
Dividend	426	205	290	-	196
Vergoeding huisfondsen	126	118	137	80	1
Gerealiseerd koersresultaat	-478	54	1.084	209	427
Ongerealiseerd koersresultaat	-131	1.180	-1.114	1.747	-362
Bruto beleggingsresultaat	218	2.242	913	2.208	469
Kosten beleggingen	43	58	53	53	21
Netto beleggingsresultaat	175	2.184	860	2.155	448
Rendement beleggingen	0,82%	10,02%	3,69%	9,37%	2,13%
Gemiddeld rendement 2010 - 2015 (in %):	5,4%				
Gemiddeld rendement 2010 - 2015 (bedrag):	1.200				
Netto resultaat liquide middelen (spaar- en depositorekeningen)	172	185	182	160	74

Bestedingen

De som van de totale lasten is in 2015 met ruim € 2,1 miljoen afgenomen ten opzichte van 2014 en zijn daarmee € 365.000 lager dan begroot over 2015. De daling ten opzichte van 2014 wordt onder andere veroorzaakt door:

- in 2014 was een nieuwe massamediale campagne ontwikkeld voor circa € 350.000;
- in 2014 was voor circa € 220.000 aan kosten gemaakt met betrekking tot het project Fashion on Wheels;
- in 2014 was voor circa € 325.000 aan kosten gemaakt met betrekking tot Project Het Loo;
- medio 2015 is de theatertournee als landelijke activiteit afgeschaft. Hierdoor zijn deze kosten over 2015 met circa € 350.000 afgenomen ten opzichte van 2014.

Bestedingen aan de doelstelling

De bestedingen aan de doelstellingen zijn ruim € 2,25 miljoen lager in vergelijking met 2014. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een afname van de baten wat van invloed is op de beschikbare gelden voor bestedingen aan de doelstelling.

(x € 1.000)	Werkelijk 2015	Werkelijk 2014	Vershil
Voorlichting, bewustwording en eigen activiteiten	2.914	3.749	-835
Vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding	5.026	5.405	-379
Vakanties	7.723	7.835	-112
Evenementen	4.187	5.122	-935
	19.850	22.111	-2.261

De afname van de bestedingen aan voorlichting, bewustwording en eigen activiteiten wordt onder andere veroorzaakt doordat in 2015 geen nieuwe massamediale campagne is ontwikkeld in tegenstelling tot 2014. De kosten voor de ontwikkeling van de massamediale campagne bedroegen in 2014 circa € 350.000. Daarnaast bedroegen de kosten met betrekking tot het project Fashion on Wheels in 2014 circa € 220.000. In 2015 heeft dit project niet plaatsgevonden.

De bestedingen bij vrijwilligersondersteuning zijn met € 379.000 afgenomen ten opzichte van 2014. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de kosten van cursussen in 2015 met ruim € 240.000 zijn afgenomen ten opzichte van 2014. Dit wordt met name veroorzaakt doordat een groot aantal cursussen in 2015 in de vorm van een workshop zijn gegeven, die meestal na de reguliere vergaderingen van afdelingen werden gehouden waardoor aanzienlijk op de kosten werd bespaard.

In 2015 hebben 8.451 deelnemers aan workshops en cursussen deelgenomen (2014: 10.978). Het aantal cursussen en deelnemers liet in 2015 een afname zien in het aantal activiteiten en deelnemers van deskundigheidsbevordering ten opzichte van 2014, maar een groei van het aantal in relatie tot 2013. In 2015 zijn 429 cursussen en workshops gegeven ten opzichte van 561 in 2014. Het wisselende patroon in de afgelopen vijf jaar heeft te maken met de organisatie van een groot aantal workshops Mijn Zonnebloem in 2012, en workshops Online Afdelingsadministratie in 2014, waardoor in die jaren een piek te zien is wat betreft budget en aantallen deelnemers.

De totale bestedingen aan de vakanties zijn met € 112.000 afgenomen ten opzichte van 2014, maar € 612.000 hoger dan begroot. De afwijking ten opzichte van de begroting wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de kosten over het algemeen hoger zijn uitgevallen dan begroot, waaronder hogere personeelskosten in verband met langdurige ziektegevallen en een ontvangen naheffingsaanslag omzetbelasting van ruim € 100.000 door het motorpassagiersschip de Zonnebloem B.V.

De bestedingen aan evenementen zijn met ruim € 0,9 miljoen afgenomen ten opzichte van 2014. Deze daling wordt vooral veroorzaakt doordat in 2014 project toegankelijkheid en bezoek Het Loo heeft plaatsgevonden, alsmede door de gemaakte keuzes in het aanbod van activiteiten (afschaffen Theatertournee in de huidige vorm) en vervoer. De laatste jaren is een afname te zien in de kosten voor evenementen. De dalende belangstelling van de Zonnebloemafdelingen voor landelijk aangeboden uitstapjes zet zich steeds verder door. De reden is dat er veelal sprake is van een relatief grote reisafstand en dat de afdelingsdeelnemers een dermate hoge leeftijd hebben dat een volledige dag uit te vermoeiend voor hen is. De belangstelling van de afdelingsdeelnemers voor deze activiteiten neemt daardoor af. Ook ervaren veel afdelingen de activiteiten (die een marktconforme prijs hebben) als te duur voor hun deelnemers.

Totaal kosten werving baten

De totale kosten voor de werving van baten zijn met € 140.000 afgenomen ten opzichte van 2014. Het percentage 'Kosten fondsenwerving' (kosten eigen fondsenwerving gedeeld door baten eigen fondsenwerving) bedraagt 20,1%. Het gemiddelde percentage over de afgelopen drie jaar bedraagt 18,0% en dat is ruim onder de CBF-norm van 25%.

Kosten beheer en administratie

Hieronder vallen alle kosten die de organisatie maakt voor de (interne) beheersing en administratie, die niet toe te rekenen zijn aan de doelstelling of aan de werving van baten. De kosten beheer en administratie zijn met € 293.000 toegenomen ten opzichte van 2014 en daarmee € 285.000 hoger dan begroot. De stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door toegenomen kosten voor de afwikkeling van nalatenschappen en toegenomen advieskosten als gevolg van het convenant Horizontaal Toezicht met de Belastingdienst. Onder de kosten voor de afwikkeling van nalatenschappen zijn onder andere de kosten opgenomen die betrekking hebben op de ultimo 2015 ontvangen dagvaarding door de Zonnebloem met betrekking tot een grote ontvangen nalatenschap in 2013. De weduwe vraagt de rechter om het testament nietig te verklaren omdat erflater volgens haar bij het opmaken van zijn testament wilsonbekwaam was. De zaak komt in 2016 voor de rechter.

Het percentage kosten beheer en administratie stijgt hierdoor naar 5,5% en is hoger dan het percentage (kosten beheer en administratie gedeeld door totale kosten) van de afgelopen drie jaar (gemiddeld 4,6%).

Bestedingsratio

De bestedingsratio bestaat uit twee ratio's:

- Bestedingsratio I (totale bestedingen doelstelling in % totale baten)
- Bestedingsratio II (totale bestedingen doelstelling in % totale lasten)

Bestedingsratio I bedraagt 100,7% (2014: 102,0%). Doordat de bestedingen hoger zijn dan de baten is het % hoger dan 100. Hiermee laten we zien dat we eerdere ontvangen baten in 2015 besteed hebben.

Doordat de bestedingen aan de doelstelling lager zijn dan begroot en de bestedingen aan werving baten en beheer en administratie hoger zijn dan begroot, is bestedingsratio II met 79,4% (2014: 81,6%) met 1,4% achtergebleven ten opzichte van de begroting.

7.2.1 Balans

ACTIVA (x € 1.000, na bestemming saldo van baten en lasten)

	2015	2014
1 Immateriële vaste activa		
Bedrijfsmiddelen	597	619
Direct in gebruik voor de doelstelling	2.056	560
	2.653	1.179
2 Materiële vaste activa		
Bedrijfsmiddelen	2.934	3.033
Direct in gebruik voor de doelstelling	8.274	8.420
	11.208	11.453
3 Voorraad direct beschikbaar voor de doelstelling	41	32
4 Vorderingen en overlopende activa	4.208	3.992
5 Effecten	19.471	22.673
6 Liquide middelen	12.067	15.633
Totaal	49.648	54.962

PASSIVA (x € 1.000, na bestemming saldo van baten en lasten)

	2015	2014
7 Reserves en fondsen		
Reserves		
- Bestemmingsreserves	31.045	31.227
- Continuïteitsreserve	15.078	18.663
	46.123	49.890
Fondsen		
- Bestemmingsfondsen	1.517	3.037
Totaal reserves en fondsen	47.640	52.927
8 Voorzieningen	161	62
9 Kortlopende schulden	1.847	1.973
Totaal	49.648	54.962

7.2.2 Staat van baten en lasten

(x € 1.000)

	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Baten				
10 Baten uit eigen fondsenwerving	17.504	17.896	18.375	17.593
11 Baten uit acties derden	775	638	850	1.094
12 Subsidies van overheden	500	545	500	503
13 Rentebaten en baten uit beleggingen	1.108	543	1.629	2.368
14 Overige baten	50	82	52	130
Som van de baten	19.937	19.704	21.406	21.688
Besteed aan doelstelling				
15 Voorlichting bewustwording, eigen activiteiten	3.095	2.914	3.439	3.749
16 Vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding	5.315	5.026	5.372	5.405
17 Vakanties	6.857	7.723	7.111	7.835
18 Evenementen	3.856	4.187	4.562	5.122
Som besteed aan doelstelling	19.123	19.850	20.484	22.111
Kosten werving baten				
19 Kosten eigen fondsenwerving	3.470	3.598	3.578	3.731
20 Kosten acties derden	146	138	146	115
21 Kosten verkrijgen subsidies van overheden	10	12	8	10
22 Kosten beleggingen	65	21	53	53
Som van de kosten werving baten	3.691	3.769	3.785	3.909
Kosten beheer en administratie				
Kosten beheer en administratie	1.143	1.372	1.087	1.079
Som van de lasten	23.957	24.991	25.356	27.099
Saldo van baten en lasten	-4.020	-5.287	-3.950	-5.411
Bestemming saldo				
Toevoeging / onttrokken aan:				
Reserves				
- Bestemmingsreserves	-1.333	-182	-2.560	-1.763
- Continuïteitsreserve	-1.783	-3.585	-690	-2.857
Fondsen				
- Bestemmingsfondsen	-904	-1.520	-700	-791
Saldo van baten en lasten	-4.020	-5.287	-3.950	-5.411
Kengetallen				
Kosten eigen fondsenwerving in % van baten eigen fondsenwerving	19,8%	20,1%	19,5%	21,2%
Kosten beheer en administratie in % van de totale lasten	4,8%	5,5%	4,3%	4,0%
Bestedingsratio I (totale bestedingen doelstelling in % van de totale baten)	95,9%	100,7%	95,7%	102,0%
Bestedingsratio II (totale bestedingen doelstelling in % van de totale lasten)	79,8%	79,4%	80,8%	81,6%

7.2.3 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is een overzicht van de geldmiddelen die in de verslagperiode beschikbaar zijn gekomen en van het gebruik dat van deze geldmiddelen is gemaakt. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. De kasstromen hebben zowel betrekking op de posten van de balans als de staat van baten en lasten. Door de samenvoeging en eliminatie van posten in de balans en staat van baten en lasten is er geen direct zichtbare relatie met het kasstroomoverzicht.

(x € 1.000)	2015		2014	
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Ontvangsten uit eigen fondsenwerving	17.609		17.722	
Ontvangsten uit acties derden	581		1.184	
Ontvangsten uit subsidies van overheden	508		503	
Ontvangsten uit overige baten	89		130	
Ontvangsten rentebaten en baten beleggingen	512		670	
Betalingen aan leveranciers en werknemers	-23.292		-26.280	
		-3.993		-6.071
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in vaste activa	-2.840		-2.456	
Desinvesteringen in vaste activa	-		291	
Investerings in effecten	-2.895		-3.912	
Desinvesteringen in effecten	6.162		6.530	
		427		453
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-		-
Effect van omrekening van vreemde valuta		-		-
Mutatie geldmiddelen		-3.566		-5.618

De kasstroom uit eigen fondsenwervende activiteiten is lager dan in 2014 als gevolg van teruglopende inkomsten uit deze activiteit.

De Zonnebloem heeft in 2015 voor ruim € 2,8 miljoen geïnvesteerd in vaste activa. Deze investeringen zijn direct ten laste van de liquide middelen gedaan en hebben voor circa € 2 miljoen betrekking op investeringen in het kader van de ICT-transitie (PIT).

7.2.4 Algemene toelichting

Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens van Nationale Vereniging de Zonnebloem opgenomen, samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin Nationale Vereniging de Zonnebloem direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

Onderlinge transacties, winsten, vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op onderlinge transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de Groep.

De in de consolidatie begrepen rechtspersonen zijn:

- Nationale Vereniging de Zonnebloem (100%);
- Motorpassagiersschip de Zonnebloem B.V. (100%);
- Stichting Rondvaartboot de Zonnebloem (100%).

Voor de omschrijving van de doelstellingen en de samenstelling van directie, Nationaal Bestuur en Nationale Vergadering verwijzen wij naar het Jaarverslag.

Alle rechtspersonen zijn statutair gevestigd te Breda op de Zorgvlietstraat 491.

Toelichting kostenverdeling (model C)

Het is belangrijk dat bij de toerekening van de kosten een consistente methodiek wordt gehanteerd.

Bij de toerekening van de kosten wordt de Goede Doelen Nederland (voorheen VFI)-aanbeveling 'Toepassing van richtlijn 650 voor Kosten Beheer & Administratie' gevolgd.

De Zonnebloem rekent de directe kosten direct toe aan de doelstellingen en aan fondsenwerving. De direct toe te rekenen personeelskosten worden op basis van onderbouwde inschattingen direct toegerekend aan de doelstellingen en aan fondsenwerving.

De indirecte kosten worden aan de hand van verdeelsleutels toegerekend aan de doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie. De indirecte kosten bestaan uit:

- indirecte personeelskosten;
- huisvestingskosten;
- kantoorkosten;
- afschrijvingen en rente;
- kosten bestuur en toezicht.

De indirecte kosten worden verdeeld op basis van de volgende verdeelsleutels:

- De indirecte personeelskosten van de Directie en Planning & Control worden voor 100% toegerekend aan beheer en administratie.
- De overige indirecte personeelskosten worden toegerekend aan de betreffende afdeling op basis van het aandeel van deze afdeling in het totaal van de verdeelsleutel (salariskosten). Daarbij zijn de salariskosten van Directie, Planning & Control en Ondersteunende Processen de basis voor het aandeel in de kosten van beheer en administratie.
- De huisvestingskosten worden toegerekend op basis van het aantal m² dat een afdeling in gebruik heeft. Hierbij geldt het aantal m² van Directie, Planning & Control en Ondersteunende Processen als basis voor het aandeel van de kosten van beheer en administratie.
- De kantoorkosten worden toegerekend op basis van het aantal werkplekken dat een afdeling in gebruik heeft. Hierbij geldt het aantal werkplekken van Directie, Planning & Control en Ondersteunende Processen als basis voor het aandeel van de kosten van beheer en administratie.
- De afschrijvingen worden toegerekend aan de doelstelling waarop de activa betrekking hebben. De algemene afschrijvingen worden verdeeld conform de verdeelsleutels van huisvestingskosten en kantoorkosten.
- De kosten van toezicht en bestuur vallen volledig onder de kosten van beheer en administratie.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft de feitelijke geldstromen weer die in de loop van het boekjaar hebben plaatsgevonden. Het is opgesteld volgens de directe methode.

Kosten beheer en administratie

Doel van kosten beheer en administratie is om inzicht te geven in de kosten die de organisatie maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratie en die dus niet kunnen worden toegerekend aan de doelstelling of werving van baten. Als percentage worden de kosten van beheer en administratie uitgedrukt in een percentage van de totale lasten. De Zonnebloem hanteert een norm van maximaal 8%. Bij het bepalen van de norm is gekeken naar het verleden en is rekening gehouden met de aard van de organisatie.

In 2015 is het percentage beheer en administratie 5,5%.

Kosten eigen fondsenwerving

Het percentage kosten eigen fondsenwerving ontstaat door de kosten van eigen fondsenwerving te delen door de baten uit eigen fondsenwerving. De Zonnebloem hanteert daarbij de CBF-norm van maximaal 25%. In 2015 bedraagt het percentage 20,1%.

Bestedingsratio's

Deze ratio's geven de verhouding weer tussen de bestedingen aan de doelstelling en de baten en lasten. De Zonnebloem streeft naar een zo hoog mogelijke bestedingsratio, maar met een minimale omvang van 75%. Het minimum percentage is gebaseerd op een analyse van de huidige kostenstructuur en historische cijfers.

In 2015 bedraagt de bestedingsratio I (totale bestedingen doelstelling in % totale baten) 100,7%.

Bestedingsratio II (totale bestedingen doelstelling in % totale lasten) bedraagt 79,4%.

7.2.5 Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de voorschriften van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving voor Fondsenwervende Instellingen (RJ650). Deze richtlijn is opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, gepubliceerd door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en verplichtingen van de Zonnebloem worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Operationele leasing

Leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom niet bij de organisatie ligt, worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

7.2.6 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Afdelingen

De liquide middelen van de afdelingen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Overige activa en passiva zijn in beginsel niet gewaardeerd. Deze activa en passiva hebben geen materiële betekenis voor de jaarrekening van de Nationale Vereniging als geheel.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan. De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

• Software	20%; 25,0%
• Websites	25%
• Zonboek en afdelingsadministratie	25%

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

• Casco motorpassagiersschip	3,3%; 7,0%; 10,0%
• Inventaris en meubilair motorpassagiersschip	10,0%; 12,0% ; 20,0%
• Dek- en vloerbedekking, hard- en software motorpassagiersschip	20,0%
• Casco rondvaartboot	5,0%
• Installaties rondvaartboot	10,0%
• Inrichting/inventaris rondvaartboot	25,0%
• Pand	2,5 %
• Kantoorinventaris	10,0%; 20,0%
• Hard- en software	20,0%; 25,0%
• Websites	25,0%
• Zonboek en afdelingsadministratie	25,0%
• Vakantiemateriaal	12,0%; 20,0%
• Promotiemateriaal	20,0%

Vorraden

De voorraden grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd op verkrijgingsprijzen onder toepassing van de FIFO-methode (first in, first out) of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Effecten

Effecten bestaan uit fondsen in vastrentende waarden en zakelijke waarden. Waardering vindt plaats tegen actuele waarde (reële waarde). De reële waarde van beursgenoteerde effecten is gelijk aan de beurswaarde. Waardeveranderingen (gerealiseerd en ongerealiseerd) worden rechtstreeks in de staat van baten en lasten verwerkt. Transactiekosten die zijn toe te rekenen aan effecten worden ook rechtstreeks in de staat van baten en lasten verwerkt. De effecten staan ter vrije beschikking van de vereniging.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichting vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is geen voorziening voor groot onderhoud gevormd. De kosten worden rechtstreeks in het resultaat verantwoord.

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

7.2.7 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Baten uit vermogensfondsen en bedrijfssponsoring worden verantwoord in het jaar waarin de gerelateerde activiteiten worden gerealiseerd. De overige baten worden verantwoord in het jaar waarin ze zijn ontvangen. Lasten worden verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben. De eigen bijdragen van de gasten wordt in mindering gebracht op de kosten van de betreffende activiteit.

Nalatenschappen

Nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang voldoende betrouwbaar kan worden vastgesteld op basis van een omschrijving ontvangen van de executeur-testamentair. Hierbij wordt 31 maart 2016 als peildatum gehanteerd voor nalatenschappen waarvan de eerste melding in 2015 of eerder is ontvangen. Bij het vaststellen van de omvang wordt voorzichtigheid betracht. Verkrijgingen belast met vruchtgebruik worden alleen in de toelichting vermeld. Zij worden pas in de staat van baten en lasten verantwoord bij het einde van het vruchtgebruik of bij eerdere verkoop van de blote eigendom.

Giften in natura

Giften van een zaak in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde in Nederland. Giften bestaande uit diensten worden in het algemeen niet financieel verantwoord, tenzij dit op geld waardeerbare diensten van bedrijven betreft. De niet-financiële bijdrage die door vrijwilligers wordt geleverd, wordt niet in de staat van baten en lasten verantwoord.

Aandeel in acties derden

De Zonnebloem is zowel geormerkt als regulier beneficiënt van de Vriendenloterij. De geormerkte inkomsten worden verantwoord in het jaar waarover ze betrekking hebben. De reguliere inkomsten worden verantwoord in het jaar waarin ze door de Vriendenloterij zijn toegezegd.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Zonnebloem de condities voor ontvangst kan aantonen.

Afdelingen

Alle opbrengsten van de afdelingen worden verantwoord in het jaar waarin deze ontvangen worden. Uitzondering vormen de bijdragen van de Nationale Vereniging over het boekjaar. Het gaat dan om de afdracht van de lidmaatschapsgelden. Deze bijdragen worden in het volgende boekjaar door de Nationale Vereniging aan de afdelingen betaald. In de jaarrekening zijn deze bijdragen verantwoord in het jaar dat de Nationale Vereniging deze bijdragen vaststelt. De hieruit volgende schuld aan de afdelingen is opgenomen onder lidmaatschapsbijdragen boekjaar bij de bestemmingsreserve activiteiten landelijk (2015: € 1.146.000 en in 2014: € 1.264.000). De door de afdelingen gemaakte kosten van activiteiten en overige kosten worden verantwoord in het jaar dat deze tot uitgaven hebben geleid.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

De Zonnebloem heeft haar pensioenregeling ondergebracht bij pensioenfonds Zorg en Welzijn (voorheen PGGM). Hiervoor in aanmerking komen werknemers die op de pensioengerechtigde leeftijd recht hebben op pensioen. Dat is afhankelijk van leeftijd, salaris en dienstjaren.

Op bovenstaande pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan het pensioenfonds betaald door de Zonnebloem.

De pensioengrondslag voor het Ouderdomspensioen en het Partnerpensioen is het pensioengevende salaris dat geldt of zou gelden bij een volledige werktijd, verminderd met de AOW-franchise. Het pensioenfonds heeft de ambitie om de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen te indexeren op basis van de algemene ontwikkeling van de salarissen in de collectieve arbeidsovereenkomsten die gelden voor de aangesloten werkgevers in een bepaald kalenderjaar. Het pensioenfonds besluit elk jaar of, en zo ja in hoeverre, kan worden geïndexeerd, gelet op de financiële situatie en de te verwachten ontwikkeling daarvan. Het pensioenfonds baseert zich hierbij onder meer op de nominale en de reële dekkingsgraad. Het pensioenfonds kan besluiten een gemiste indexering in te halen, maar een dergelijk besluit heeft geen terugwerkende kracht en leidt niet tot een nabetaling. De indexering wordt gedeeltelijk gefinancierd uit premies en gedeeltelijk uit rendement. De dekkingsgraad lag in december 2015 op 97% (december 2014: 102%).

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Afschrijvingen vormen geen aparte regel in de staat van baten en lasten. Deze kosten zijn opgenomen onder andere onderdelen van de staat van baten en lasten, te weten besteed aan doelstelling, kosten werving baten en kosten beheer en administratie.

Immateriële vaste activa en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikname afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Belastingen

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst-en-verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten (geldt alleen voor Motorpassagierschip de Zonnebloem B.V.).

1 Immateriële vaste acitva

(x € 1.000)	Bedrijfs- middelen	Direct in gebruik voor doelstelling	Totaal 2015	Totaal 2014
Aanschafwaarde per 1 januari	1.441	1.505	2.946	2.306
Bij: investeringen	123	1.810	1.933	640
Af: desinvesteringen	-	153	153	-
Aanschafwaarde per 31 december	1.564	3.162	4.726	2.946
Afschrijvingen per 1 januari	822	945	1.767	1.394
Bij: ten laste van boekjaar	145	312	457	373
Af: desinvesteringen	-	151	151	-
Afschrijvingen per 31 december	967	1.106	2.073	1.767
Boekwaarde per 31 december	597	2.056	2.653	1.179

Onder de bedrijfsmiddelen is vooral kantoorsoftware verantwoord. De investeringen in bedrijfsmiddelen hebben betrekking op de investeringen in het kader van de ICT-transitie (PIT), die algemeen gebruikt worden.

De immateriële activa direct in gebruik voor de doelstelling hebben met name betrekking op applicaties en software die direct gebruikt worden ten behoeve van het Zonnebloemwerk bijvoorbeeld door afdelingen en vrijwilligers.

De investeringen voor de doelstelling bestaan in 2015 uit investeringen in het kader van de ICT-transitie (PIT) en de digitale ondersteuning van vrijwilligers en afdelingen.

2 Materiële vaste acitva

(x € 1.000)	Bedrijfs- middelen	Direct in gebruik voor doelstelling	Totaal 2015	Totaal 2014
Aanschafwaarde per 1 januari	6.139	16.063	22.202	20.677
Bij: investeringen	206	701	907	1.816
Af: desinvesteringen	360	252	612	291
Aanschafwaarde per 31 december	5.985	16.512	22.497	22.202
Afschrijvingen per 1 januari	3.106	7.643	10.749	10.028
Bij: ten laste van boekjaar	305	847	1.152	1.010
Af: desinvesteringen	360	252	612	289
Afschrijvingen per 31 december	3.051	8.238	11.289	10.749
Boekwaarde per 31 december	2.934	8.274	11.208	11.453

Onder de bedrijfsmiddelen is het kantoorpand in Breda, de kantoorinventaris en de kantoorautomatisering inbegrepen. In 2015 heeft een hertaxatie plaatsgevonden te behoeve van de verzekering. De verzekerde waarde van het pand ultimo 2015 bedraagt € 4.500.000.

De activa direct in gebruik voor de doelstelling hebben met name betrekking op MPS de Zonnebloem en Rondvaartboot de Zonnebloem. De verzekerde waarde van het Motorpassagierschip bedraagt ultimo 2015 € 14.750.000 en van de Rondvaartboot € 930.200.

De investeringen voor de doelstelling in 2015 hebben vooral betrekking op verbeteringen die aangebracht zijn op MPS de Zonnebloem alsmede aanschaf promotiemateriaal op het Nationaal Bureau. De desinvesteringen hebben vooral betrekking op oud promotiemateriaal.

3 Voorraad direct beschikbaar voor de doelstelling

De voorraad bestaat uit artikelen bestemd voor verkoopdoeleinden op MPS de Zonnebloem.

4 Vorderingen en overlopende activa

(x € 1.000)	31-12-2015	31-12-2014
Nalatenschappen	2.658	2.387
Debiteuren	70	56
Te vorderen omzetbelasting	26	53
Te vorderen dividendbelasting	5	26
Vooruitbetaalde kosten	973	603
Overige vorderingen	476	867
Totaal	4.208	3.992

De post nalatenschappen heeft betrekking op nalatenschappen, waarvan de eerste correspondentie in of voor 2015 is ontvangen en waarvan de omvang per 31 maart 2016 betrouwbaar is in te schatten.

De vooruitbetaalde kosten bestaan o.a. uit vooruitbetaalde betaalde verzekerings- en pensioenpremies en vooruitbetalingen aan vakantieaccomodaties. Onder overige vorderingen zijn onder andere de vorderingen op de Vriendenloterij en de KRO Puzzelactie opgenomen.

5 Effecten

De effectenportefeuille bestaat uit aandelen in fondsen met zakelijke waarden (aandelen) en vastrentende waarden (obligaties). Het beheer van de portefeuille is ondergebracht bij een vermogensbeheerder, die het beheer voert op basis van een beleggingsmandaat. Het gevoerde beleid is risicomijdend, waarbij de normverhouding zakelijk - vastrentend, met een beperkte bandbreedte 20%-80% is. Eind 2015 is de werkelijke verhouding 78,2%-21,8%.

(x € 1.000)	Obligaties 2015	Aandelen 2015	Totaal 2015	Totaal 2014
Balans per 1 januari	17.114	5.559	22.673	23.336
Bij: aankopen	2.797	98	2.895	3.912
Af: verkopen en uitlotingen/aflossingen	19.911	5.657	25.568	27.248
Gerealiseerd koersresultaat	4.436	1.726	6.162	6.530
	15.475	3.931	19.406	20.718
Mutatie ongerealiseerd koersresultaat	178	250	428	209
	15.653	4.181	19.834	20.927
	-430	67	-363	1.746
Totaal	15.223	4.248	19.471	22.673

Ultimo 2015 zijn obligaties en aandelen in de volgende fondsen verworven:

- Kempen Global Sustainable Equity Fund;
- Kempen (Lux) Sustainable Smallcap Fund I;
- Kempen (Lux) Euro High Grade Gov.Fund J;
- Vanguard Euro Gov. Bond Index Fund Plus;
- Kempen (Lux) Euro Sustainable CF J;
- JPM Euro Liquidity R.

6 Liquide middelen

(x € 1.000)	2015	2014
Spaarrekeningen	2.557	5.262
Rekeningen-courant	661	1.167
Kassen	4	6
	3.222	6.435
Afdelingen	8.845	9.198
Totaal	12.067	15.633

De middelen op spaarrekeningen zijn vrij opvraagbaar. De gemiddelde rentevergoeding over 2015 (incl. liquide middelen afdelingen) bedraagt 0,53%. De afname op de spaarrekeningen is onder andere het gevolg van extra bestedingen aan de doelstelling en de investeringen in de immateriële- en materiële vaste activa. De geldmiddelen van de afdelingen bestaan uit de geconsolideerde saldi van de afdelingen van de Nationale Vereniging. De geldmiddelen van de afdelingen staan niet ter vrije beschikking van het Nationaal Bureau van de vereniging. Het bestuur van een afdeling is in beginsel, binnen het kader van de doelstelling, zelf verantwoordelijk voor het beheer en de besteding van de eigen geldmiddelen.

7 Reserves en fondsen

Het vermogen wordt op grond van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving voor Fondsenwervende Instellingen gesplitst in reserves en fondsen, waarbij rekening is gehouden met de "Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen" van de Goede Doelen Nederland (voorheen VFI).

(x € 1.000)	Reserves	Fondsen	Totaal reserves en fondsen
Stand per 1 januari	49.890	3.037	52.927
Onttrekking bestemmingsreserve activiteiten landelijk	-4.429	-	-4.429
Toevoeging bestemmingsreserve activiteiten landelijk	4.535	-	4.535
Onttrekking bestemmingsreserve activiteiten afdelingen	-664	-	-664
Toevoeging bestemmingsreserve activiteiten afdelingen	376	-	376
Onttrekking continuïteitsreserve	-3.747	-	-3.747
Toevoeging continuïteitsreserve	162	-	162
Onttrekking bestemmingsfonds	-	-2.029	-2.029
Toevoeging bestemmingsfonds	-	509	509
Saldo van baten en lasten 2015	-3.767	-1.520	-5.287
Stand per 31 december	46.123	1.517	47.640

Reserves

Bestemmingsreserve activiteiten landelijk

Aan een deel van de reserves is door het Nationale Bestuur van de vereniging zelf een bestemming gegeven.

(x € 1.000)	Stand per 1 januari	Onttrekkingen	Toevoegingen	Stand per 31 december
Lidmaatschapsbijdragen boekjaar	1.264	1.264	1.146	1.146
Stimuleringsfonds	128	35	2	95
Activa doelstelling	9.010	747	2.106	10.369
Exploitatiereserve Rondvaartboot	131	131	129	129
Vervanging MPS de Zonnebloem	8.639	305	-	8.334
Vervanging rondvaartboot de Zonnebloem	708	-	23	731
Vervoersaanbod deelnemers	3.287	715	435	3.007
Toekomstbestendige vrijwilligersorganisatie	3.625	396	-	3.229
Onderzoeken meerjarenbeleidsplan	359	142	-	217
Beleggingsreserve	1.200	694	694	1.200
Totaal	28.351	4.429	4.535	28.457

Lidmaatschapsbijdragen boekjaar

De afdelingen ontvangen aan het begin van ieder jaar een gedeelte van de inkomsten uit het ondersteunend lidmaatschap van het voorgaande boekjaar. Deze middelen vormen een structurele inkomstenbron voor de afdelingen ter financiering van hun activiteiten. Omdat de afdelingen in het betreffende boekjaar niet over deze middelen kunnen beschikken, is deze post verantwoord als bestemmingsreserve.

Stimuleringsfonds

Door de Nationale Vergadering is besloten om een stimuleringsfonds in te stellen. Door extra fondsen beschikbaar te stellen kunnen afdeling die nieuwe of meer activiteiten niet uit eigen middelen kunnen financieren toch groeien en/of differentiëren. In 2015 hebben 27 afdelingen een bijdrage uit deze reserve ontvangen.

Activa doelstelling

Dit deel geeft aan in hoeverre de activa in het kader van de doelstelling uit eigen middelen zijn gefinancierd. De hoogte is gelijk aan de boekwaarde van de materiële vaste activa in het kader van de doelstelling, de leningen en de voorraden.

Exploitatiereserve Rondvaartboot

In 2015 is het bestemmingsfonds voor de exploitatie van de Rondvaartboot geheel benut. De exploitatie van de Rondvaartboot wordt gefinancierd vanuit de vereniging. Hiervoor wordt voor komend jaar een reserve gevormd.

Vervanging MPS de Zonnebloem

Conform de risicoanalyse wordt een deel van het eigen vermogen, bij MPS de Zonnebloem, bestemd ter vervanging van het huidige vakantieschip.

Vervanging rondvaartboot de Zonnebloem

Conform de risicoanalyse wordt een deel van het eigen vermogen, bij Rondvaartboot de Zonnebloem, bestemd ter vervanging van de huidige rondvaartboot.

Vervoersaanbod deelnemers

Conform het bestedingsplan van de nalatenschap wordt een deel gereserveerd voor aangepast vervoer. Aangepast vervoer is een belangrijke kostenpost en/of slecht geregelde faciliteit voor mensen met een fysieke beperking. De kosten of het ontbreken van goede vervoersmogelijkheden vormen vaak een probleem of zelfs een 'showstopper' voor (potentiële) Zonnebloemdeelnemers om deel te nemen aan onze activiteiten.

We beogen deelnemers en Zonnebloemafdelingen te ontzorgen met een centraal afgesproken en lokaal aangeboden vervoersoplossing.

Toekomstbestendige Vrijwilligersorganisatie

Het is noodzakelijk om in te kunnen spelen op de veranderende vrijwilligersbehoefte om de verenigingsomvang op peil te houden. Daarnaast dient de huidige cultuur aangepast te worden aan de gewijzigde behoeften.

Onderzoeken Meerjarenbeleidsplan

De komende periode is extra (financiële) inzet nodig om de mogelijke omvang van de strategische risico's te verkleinen. Deze inzet is voor onderzoek naar de werving van vrijwilligers (met name verpleegkundigen), nieuwe methoden van fondsenwerving en naar de dienstverlening van de Zonnebloem aan deelnemers en vrijwilligers.

Beleggingsreserve

Om koersverschillen in de toekomst op te vangen wordt, op basis van de risicoanalyse, een beleggingsreserve gevormd van € 1.200.000.

Bestemmingsreserves afdelingen

Conform de implementatie van het vermogensbeleid dient het vermogen van de afdelingen boven de continuïteitsreserve, door de afdelingen bestemd te worden. Dat deel waar geen bestemming aan is gegeven, wordt door het Nationaal Bestuur bestempeld als reserve voor de activiteiten van de afdelingen.

(x € 1.000)	Stand per 1 januari	Ont- trekkingen	Toevoeging- gen	Stand per 31 december
Eenmalige/niet-jaarlijkse activiteiten	928	42	-	886
Jubileum (afdelingen)	433	84	-	349
Gericht op groei/differentiatie	30	6	-	24
Doelbestemde nalatenschappen	310	-	376	686
Activiteiten afdelingen	1.175	532	-	643
Totaal	2.876	664	376	2.588

Eenmalige/niet-jaarlijkse activiteiten

Deze reserve kan alleen worden gemaakt met een realistisch plan dat is voorzien van een planning en een begroting. In aanmerking komen alleen eenmalige of niet-jaarlijkse activiteiten voor gasten en/of vrijwilligers, volgens een bestendige gedragslijn. Andere voorwaarden zijn dat de begroting 'Zonnebloemwaardig' is, oftewel eenvoudig maar compleet, en dat de middelen binnen drie jaar na reservering worden besteed.

Jubileum (afdelingen)

Voor de viering van afdelingsjubilea, zoals een lustrum en kroonjaren (12,5; 25; 40; 50; 60; 75; 100 jaar) mogen middelen worden gereserveerd. Om de uniformiteit te waarborgen mogen hiervoor standaardbedragen worden gereserveerd. Voorwaarde is dat de middelen binnen vijf jaar na reservering worden besteed.

Gericht op groei/differentiatie

Ook deze reserve kan alleen worden gemaakt met een realistisch plan dat is voorzien van een planning en een begroting. In aanmerking komen activiteiten die zijn afgeleid van het Meerjarenbeleidsplan en zijn gericht op:

- Deelnemers (inclusief jongeren);
- Vrijwilligers (inclusief jongeren);
- Diensten;
- Fondsenwerving;
- Samenwerking met andere partners.

Voorwaarde is dat de middelen binnen drie jaar na reservering worden besteed.

Doelbestemde nalatenschappen

Er zijn afdelingen die middelen (hebben) ontvangen uit nalatenschappen. In het testament is dan door de erfflater bepaald dat de middelen ten goede dienen te komen aan een bepaalde afdeling. Uiteraard wordt die wens gerespecteerd.

Activiteiten afdelingen

Door een deel van de afdelingen is aan het vermogen boven de continuïteitsreserve nog geen specifieke bestemming gegeven. In 2015 blijft de opbouw van het vermogen een aandachtspunt voor de besturen van de afdelingen.

Continuïteitsreserve

(x € 1.000)	Stand per 1 januari	Ont- trekkingen	Toevoeging- gen	Stand per 31 december
Afdelingen	6.320	-	162	6.482
Vereniging (excl. afdelingen)	12.343	3.747	-	8.596
Totaal	18.663	3.747	162	15.078

Conform de 'Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen' van Goede Doelen Nederland en het in de Nationale Vergadering vastgestelde vermogensbeleid wordt een continuïteitsreserve aangehouden die maximaal 1,5 keer de kosten van de werkorganisatie (inclusief kosten fondsenwerving, exclusief kosten voorlichting en Pr.) bedraagt. Op grond van dit beleid mag de reserve voor de Vereniging in 2015 € 16.109.000 bedragen. Door onttrekkingen als gevolg van bestedingen is de continuïteitsreserve gedaald en voldoet hiermee ruimschoots aan de eis.

De berekeningswijze van de continuïteitsreserve van de afdelingen valt niet onder de definitie uit de 'Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen'. Gezien de specifieke aard van de Zonnebloem organisatie geldt voor de afdelingen dat tot de kosten van de werkorganisatie de gemiddelde totale (netto) jaaruitgaven van de afgelopen drie jaar worden gerekend. Zo zorgen we ervoor dat de afdelingen ook in de toekomst aan haar verplichtingen jegens de deelnemers kunnen voldoen.

Fondsen

Bestemmingsfondsen

(x € 1.000)	Stand per 1 januari	Ontvangen uit acties	Bestedingen	Stand per 31 december
MPS de Zonnebloem	3.037	498	2.018	1.517
Rondvaartboot de Zonnebloem	-	11	11	-
Totaal	3.037	509	2.029	1.517

MPS de Zonnebloem

Het fonds is gevormd uit de giften, die uit de acties voor bouw en exploitatie van het schip zijn ontvangen. Jaarlijks worden de specifieke bijdragen (aandeel Actie Zonnebloemvakanties, Scheepsmaatjes, specifieke giften en de aan dit fonds toe te rekenen beleggingsopbrengsten) toegevoegd aan dit fonds. Dit fonds dient om de exploitatie van MPS de Zonnebloem te waarborgen.

Rondvaartboot de Zonnebloem

Het fonds was gevormd met giften voor een jubileumwens voor de bouw en exploitatie van een rondvaartboot ten behoeve van de doelgroep. Het geld dat naar aanleiding van deze wens is ontvangen, is in de loop van 2000 en 2001 overgeheveld naar dit bestemmingsfonds. Ook hieraan worden jaarlijks de specifieke bijdragen toegevoegd. Het bedrag wordt aangewend voor de exploitatie van de rondvaartboot. Met de toevoeging en de onttrekking in 2015 is het bestemmingsfonds op € 0 uitgekomen. De exploitatie van de Rondvaartboot is nu opgenomen bij de bestemmingsreserves van het Nationaal Bureau.

8 Voorzieningen

(x € 1.000)	Stand per 1 januari	Ont- trekkingen	Toevoeging- gen	Stand per 31 december
Jubilea	62	5	4	61
Afwikkeling nalatenschappen	-	-	100	100
Totaal	62	5	104	161

De voorziening voor jubileumuitkeringen aan personeel is op individuele grondslag berekend, waarbij rekening is gehouden met het salaris, de blijfkans en de sterftekans. De voorziening wordt tijdsevenredig opgebouwd gedurende het dienstverband van de medewerkers.

De voorziening afwikkeling nalatenschappen is gevormd voor de kosten die naar verwachting nog gemaakt dienen te worden om een aantal lopende nalatenschappen af te wikkelen.

9 Kortlopende schulden

(x € 1.000)	31-12-2015	31-12-2014
Crediteuren	743	855
Loonbelasting en premieheffing	158	163
Reservering vakantietoelage	594	503
Overige	352	452
Totaal	1.847	1.973

De looptijd van de opgenomen schulden is korter dan één jaar.

Overzicht niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

De aangegane verplichtingen hebben met name betrekking op vakanties (accommodaties, ontspanning en vervoer), ict-project PIT, materiaalvoorziening en onderhoudscontracten. Voor vakanties is eind 2015 een bedrag gemoeid van € 8.830.000. Dit zijn allemaal kortlopende verplichtingen (korter dan 1 jaar).

	< 1 jaar	> 1 jaar	> 5 jaar	Totaal
Vereniging de Zonnebloem	10.045.687	783.264	-	10.828.951
MPS de Zonnebloem B.V.	516.280	-	-	516.280
Stichting Rondvaartboot de Zonnebloem	-	-	-	-
Totaal	10.561.967	783.264	-	11.345.231

Daarnaast zijn er nog een aantal afnameverplichtingen aangegaan waarbij afrekening zal plaatsvinden op basis van levering en/of prestatie.

Ten behoeve van de Stichting Garantiefonds Reisgelden (SGR) is een bankgarantie verstrekt van € 65.000. De contracten inzake leaseauto's hebben een looptijd variërend van 36 tot 48 maanden. De totale verplichting bedraagt op 31 december 2015 € 664.856. Uit hoofde van leaseverplichtingen (leaseauto's) bestaat er een verplichting van € 302.574 voor 2016.

Gezien hun relevantie zijn in de niet uit de balans blijvende verplichtingen niet de verplichtingen van de afdelingen begrepen.

In de lopende nalatenschappen van de Zonnebloem zitten 11 nalatenschappen met vruchtgebruik, waarvan de waarde niet betrouwbaar is vast te stellen. In 1 nalatenschap zitten nog grond en landerijen, omdat deze nog niet op naam van de Zonnebloem staan en nog niet bekend is wat er mee gaat gebeuren zijn deze opgenomen voor € 1,-.

In 2013 heeft de Zonnebloem uit een nalatenschap circa € 13 miljoen ontvangen. Op 5 november 2015 heeft de weduwe (eiseres) van de overledene onder andere de Zonnebloem gedagvaard en vordert, vanwege wilsonbekwaamheid bij verlijden van het testament, een verklaring voor recht dat het testament, op basis waarvan de Zonnebloem de nalatenschap heeft ontvangen, nietig is. Eiseres eist dat de Zonnebloem al hetgeen verkregen uit hoofde van het testament door haar onverwijd moet worden terugbetaald, vermeerderd met rente en kosten, opdat de nalatenschap opnieuw kan worden verdeeld overeenkomstig het dan laatste testament van haar echtgenoot. Naast terugbetaling van al hetgeen uit hoofde van het testament is verkregen eist eiseres ook dat de gedaagde partijen, waaronder de Zonnebloem, de proceskosten en buitengerechtelijke kosten, in totaal circa € 30.000 voldoen. Volgens het vonnis van de rechtbank d.d. 23 maart 2016 zal medio 2016 een comparitie plaatsvinden. De Zonnebloem schat in dat de uitkomst van de juridisch procedure niet leidt tot financiële gevolgen voor de Zonnebloem.

7.2.9 Toelichting op de staat van baten en lasten

10 Baten uit eigen fondsenwerving

(x € 1.000)	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Baten contributie/lidmaatschap	8.200	7.992	8.400	8.309

De baten uit contributie/lidmaatschap laten een daling van € 317.000 zien ten opzichte van 2014. De aanwas van nieuwe donateurs kan de uitstroom niet compenseren. Donateurs zijn minder bereid zich voor een langere tijd te binden en geven vaker incidenteel. Van het ontvangen bedrag aan contributie / lidmaatschap is € 1.146.000 bestemd voor de afdelingen, voor dit bedrag is een bestemmingsreserve opgenomen.

Baten uit giften

(x € 1.000)	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Meimailing	800	744	850	835
Augustusmailing	600	558	600	605
Oktobermailing	320	412	350	299
Scheepsmaatje	300	293	350	321
Bedrijfssponsoring	230	290	200	194
Fondsenwerving algemeen	1.105	1.231	1.196	1.044
Vermogensfondsen	300	450	650	264
Periodieke schenkingen	135	131	135	139
Eigen acties afdelingen	500	452	535	468
Totaal baten uit giften	4.290	4.561	4.866	4.169

De stijging van de baten uit giften wordt vooral veroorzaakt door hoger baten uit fondsenwerving algemeen (de helft van de stijging wordt behaald door afdelingen), vermogensfondsen (Zonnebloemauto) bedrijfssponsoring en de oktobermailing. De mei- en augustusmailing blijven achter bij de begroting en voorgaand jaar omdat besloten is om minder giftverzoeken te verzenden waardoor ook de opbrengst lager is.

Baten uit nalatenschappen

(x € 1.000)	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2014	Werkelijk 2014
Baten uit nalatenschappen	2.500	2.850	2.500	2.537

Het aantal ontvangen nalatenschappen bedraagt in 2015: 83 (2014: 106). Van 11 nalatenschappen is de waarde op het moment van het opmaken van de jaarrekening nog niet bekend.

Baten uit loterij*(x € 1.000)*

	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Verkoop loten	2.200	2.144	2.300	2.245
Waarde op niet afgehaalde prijzen	50	70	50	70
Overige opbrengsten	-	4	-	4
Totaal baten uit loterij	2.250	2.218	2.350	2.319

Ondanks de inspanningen en bereidheid van duizenden Zonnebloemvrijwilligers om loten te verkopen is de opbrengst van de loterij wederom gedaald. De afnemende geefbereidheid en het gebrek aan kleingeld bij de afnemers zijn mogelijk oorzaken van het achterblijven van de baten. In 2016 worden een aantal verschillende pilots gehouden met als doel om de omzet te verhogen.

Baten uit verkoop artikelen*(x € 1.000)*

	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Verkoop kerstkaarten	410	386	410	396
Giften kerstkaarten	30	33	30	35
	440	419	440	431
Kostprijs verkopen kerstkaartenactie	-201	-149	-206	-183
Baten uit verkoop kerstkaarten	239	270	234	248
Verkoop promotie-artikelen	50	18	50	22
Kosten promotie-artikelen	-25	-13	-25	-11
Baten uit verkoop promotie-artikelen	25	5	25	11
Totaal baten uit verkoop artikelen	264	275	259	259

De kerstkaarten worden niet op voorraad ingekocht maar er wordt gebruik gemaakt van het concept "printing on demand". De omzet in 2015 is licht gedaald ten opzichte van 2014. Echter door verdere besparingen en efficiency is de kostprijs verkopen lager en is het uiteindelijke resultaat € 22.000 hoger dan vorig jaar. De baten uit verkoop promotie artikelen is volledig gerealiseerd door de afdelingen.

Baten uit eigen fondsenwerving*(x € 1.000)*

	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Totaal baten uit eigen fondsenwerving	17.504	17.896	18.375	17.593

11 Baten uit acties derden

(x € 1.000)	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Baten Vriendenloterij	750	601	750	1.016
Baten overige acties derden	25	37	100	78
totale baten acties derden	775	638	850	1.094

De afname van de baten Vriendenloterij wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat in 2014 een extra bijdrage ontvangen is van € 450.000 voor het project toegankelijkheid Paleis Het Loo.

12 Subsidies van overheden

Baten

(x € 1.000)	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Subsidie overheid Nationale Vereniging	200	198	200	201
Overige overheidssubsidies	300	347	300	302
Totaal baten subsidies van overheden	500	545	500	503

De Nationale Vereniging heeft in 2015 een instellingssubsidie van € 198.000 (2014: € 201.000) ontvangen van het Ministerie van VWS. De overige subsidies worden ontvangen door afdelingen.

13 Rentebaten en baten uit beleggingen

(x € 1.000)	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Rentebaten uit liquide middelen	108	74	136	160
Baten uit beleggingen				
Rentebaten	337	207	568	172
Dividend	163	196	185	-
Vergoeding huisfondsen	-	1	81	80
Gerealiseerde koersverschillen	38	427	96	209
Ongerealiseerde koersverschillen	462	-362	563	1.747
Totale baten uit beleggingen	1.000	469	1.493	2.208
Totale rentebaten en baten uit beleggingen	1.108	543	1.629	2.368

De portefeuilles bevatten voornamelijk staatsobligaties. Sinds eind 2010 wordt er belegd in huisfondsen van F. van Lanschot Bankiers N.V. De baten uit liquide middelen bestaan uit de jaarlijkse rentevergoeding. Als gevolg van een afname van de liquide middelen en de lage rentestand zijn deze vergoedingen aanzienlijk lager dan begroot en voorgaand jaar.

14 Overige baten

(x € 1.000)	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Overige baten	50	82	52	130
Totaal overige baten	50	82	52	130

De overige baten hebben hoofdzakelijk betrekking op opbrengst souvenirs en drankopbrengsten bij de MPS de Zonnebloem.

15 Voorlichting/bewustmaking, eigen activiteiten

(x € 1.000)	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Ledenblad	462	425	464	449
Jaarlijkse campagne	908	797	779	1.239
Voorlichting en promotie	427	412	811	747
Jaarthema	226	217	229	232
Websites	461	425	512	460
Groepsbezoek	60	54	56	48
Overige activiteiten (onderzoeken)	157	142	145	137
Meerjarenbeleidsplan	41	41	41	55
Doorbelasting indirecte kosten	353	401	402	382
Totaal voorlichting, bewustmaking eigen activiteiten	3.095	2.914	3.439	3.749

De afname van de bestedingen aan voorlichting, bewustwording en eigen activiteiten wordt o.a. veroorzaakt doordat in 2015 geen nieuwe massa mediale campagne is ontwikkeld in tegenstelling tot 2014. De kosten voor de ontwikkeling van de massa mediale campagne bedroegen in 2014 circa € 350.000. Daarnaast bedroegen de kosten met betrekking tot het project Fashion on Wheels in 2014 circa € 220.000, in 2015 heeft dit project niet plaatsgevonden.

16 Vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding

(x € 1.000)	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Ondersteuning vrijwilligers en afdelingen	2.224	2.098	2.148	2.225
Cursussen	481	429	500	671
Bezoekwerk algemeen	321	314	334	317
Jongeren	166	168	167	165
Tijdschrift Zonnebloem	280	230	295	275
Marketing en werving vrijwilligers	262	271	297	239
Marketing en werving gasten en deelnemers	105	72	129	86
Vrijwilligerskaart	132	128	126	168
Vrijwilligersblad (Zonnebloem Vrijwilliger)	217	187	206	187
Strategische samenwerkingen	41	41	38	38
Implementatie meerjarenbeleid	394	396	395	375
Doorbelasting indirecte kosten	692	692	737	659
Totaal vrijwilligersondersteuning	5.315	5.026	5.372	5.405

De bestedingen aan ondersteuning vrijwilligers en afdelingen zijn bedoeld om vrijwilligers te ondersteunen, begeleiden en te motiveren bij de uitvoering van het vrijwilligerswerk. De afname van de kosten vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de kosten van cursussen in 2015 met ruim € 240.000 zijn afgenomen ten opzichte van 2014. Deze afname wordt met name veroorzaakt doordat een groot aantal cursussen in 2015 in de vorm van workshop zijn gegeven, die meestal na de reguliere vergaderingen van afdelingen worden gehouden waardoor aanzienlijk op de kosten wordt bespaard.

17 Vakanties

(x € 1.000)

	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Vaarvakanties	1.224	1.784	1.471	1.837
Regionale vakanties	2.079	2.281	2.212	2.229
Nationale vakanties	1.285	1.483	1.211	1.502
Vliegvakanties	295	326	327	266
Vakantiehuisjes	4	-7	-	-
Vakantieweken algemeen	627	647	643	829
Vakantiegids	147	140	156	175
Doorbelasting indirecte kosten	1.196	1.069	1.091	997
Totaal vakanties	6.857	7.723	7.111	7.835

In totaal zijn 321 groepsreizen georganiseerd naar 46 verschillende bestemmingen (23 in Nederland en 23 in het buitenland) voor 8.379 deelnemers en 8.011 vrijwilligers. Het aanbod is t.o.v. 2014 uitgebreid met twee nieuwe bestemmingen in Nederland, één in België, één in Turkije en één op Tenerife. Op MPS de Zonnebloem zijn drie pilots gehouden voor regionale vaarreizen.

De gemiddelde bezettingsgraad van alle vakanties was 98,2% voor deelnemers en 99,1% voor vrijwilligers.

Het gemiddelde waarderingcijfer van de deelnemers aan onze vakanties was 8,9. 75%-80% deelnemers/vrijwilligers geeft een 8 of hoger aan onze vakanties.

Opnieuw is dankbaar gebruik gemaakt van het Zonnebloemvervoer (transfer van huis naar bestemming of opstapplaats). Hiervoor zijn 2.240 aangepaste busjes ingezet.

Hoewel tegenvallers in de kosten geleid hebben tot overschrijding van de begroting 2015, zijn de totale werkelijke kosten ten opzichte van 2014 voor vakanties gedaald door een kostenefficiënte inkoop van accommodaties, aangepast vervoer en materialen. Er was sprake van hogere personeelskosten dan begroot in verband met langdurige ziekte van enkele medewerkers. Ook was er een naheffingsaanslag omzetbelasting van ruim € 100.000 voor Motorpassagierschip de Zonnebloem B.V.

18 Evenementen

(x € 1.000)

	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Theater Tournee	65	466	530	811
Bootdagtochten	-	176	138	251
Eëndagsactiviteiten klein/overige dagactiviteiten	3.003	2.771	3.033	3.125
Mariahoeve Leende	31	39	38	59
Rondvaartboot	142	142	155	201
Activiteiten uit arrangementengids	258	229	280	320
Doorbelasting indirecte kosten	357	364	388	355
Totaal evenementen	3.856	4.187	4.562	5.122

De laatste jaren is een afname te zien in de kosten voor evenementen. De dalende belangstelling van de Zonnebloemafdelingen voor landelijk aangeboden uitstapjes zet zich steeds verder door. De reden is dat er veelal sprake is van een relatief grote reisafstand en dat de afdelingsdeelnemers een dermate hoge leeftijd hebben dat een volledige dag uit te vermoeiend voor hen is. De belangstelling van de afdelingsdeelnemers voor deze activiteiten neemt daardoor af. Ook ervaren veel afdelingen de activiteiten (die een marktconforme prijs hebben) als te duur voor hun deelnemers.

Naast de landelijk gecoördineerde bootdagtochten hebben we vaararrangementen aangeboden die de Zonnebloemafdelingen bij 13 verschillende rederijen kunnen aanvragen met keuzemogelijkheden t.a.v. vaarduur, groepsgrootte en catering. Landelijk zijn hier geen kosten mee gemoeid waardoor de kosten voor de bootdagtochten afnemen.

In 2015 is een einde gekomen aan de jaarlijkse Zonnebloem-theatertournee. In het kader van de afbouw zijn in 2015 daar nog wel kosten voor gemaakt. Daarnaast zijn kosten gemaakt voor het kleinschalige theateraanbod via de Stichting Vier het Leven.

In 2015 is de 50% bijdrage voor huur touringcar (waarvan in 2013 en 2014 sprake was) vervallen. In het kader van het stimuleren van kleinschalige activiteiten konden wel rolstoelbusjes aangevraagd worden. 188 afdelingen hebben samen 342 rolstoelbusjes aangevraagd.

219 deelnemers hebben Sail bijgewoond op de rondvaartboot of MPS de Zonnebloem.

Tot slot zijn 41 nationale evenementen georganiseerd waarvoor deelnemers en vrijwilligers zich – net als bij de nationale vakanties – individueel kunnen aanmelden. Hieraan namen 266 deelnemers en 177 vrijwilligers deel.

19 Kosten eigen fondsenwerving

(x € 1.000)	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Kosten contributie / lidmaatschap	1.778	1.899	1.937	2.084

Kosten giften

(x € 1.000)	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Meimailing	86	94	81	125
Augustusmailing	63	69	59	68
Oktobermailing	24	24	30	23
Scheepsmatje	51	45	49	52
Bedrijfssponsoring	93	107	92	87
Fondsenwerving algemeen	186	227	225	222
Vermogensfondsen	57	58	56	44
Periodieke schenkingen	21	6	21	11
Kosten eigen acties afdelingen	50	58	50	57
Totaal directe wervingskosten	631	688	663	689

Kosten nalatenschappen

(x € 1.000)	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Kosten nalatenschappen	102	86	68	105

Onder de kosten nalatenschappen zijn de wervingskosten opgenomen. De kosten van juridische ondersteuning bij een juridische procedure zijn opgenomen onder de kosten beheer en administratie.

(x € 1.000)	382	424	381	404
Kosten loterij				
(x € 1.000)	26	25	26	26
Kosten verkoop artikelen				
(x € 1.000)	551	476	503	423
Doorbelasting indirecte kosten				
(x € 1.000)	3.470	3.598	3.578	3.731
Totaal kosten eigen fondsenwerving				

20 Kosten acties derden

(x € 1.000)

	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Kosten Vriendenloterij	119	110	119	87
Overige kosten acties derden	27	28	27	28
Totale kosten acties derden	146	138	146	115

De kosten hebben betrekking op wervingsactiviteiten uitgevoerd om nieuwe leden mee te laten spelen voor de Zonnebloem in de Vriendenloterij.

21 Kosten verkrijging subsidie van overheden

(x € 1.000)

	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Kosten verkrijgen subsidies overheden	10	12	8	10

22 Kosten beleggingen

(x € 1.000)

	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Kosten beleggingen	65	21	53	53

De kosten van beleggingen bestaan uit de beheerkosten voor de vermogensbeheerder. Het tarief van de beheerkosten is in 2015 verlaagd.

Kostentoerekening*(x € 1.000)*

	Begroting 2016	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Salarissen inclusief sociale lasten	5.950	5.943	5.872	5.876
Pensioenpremies	498	479	516	512
Overige personeelskosten (incl. Ondernemingsraad)	545	625	584	586
Reis- en verblijfkosten	514	535	526	548
Totaal personeelskosten	7.507	7.582	7.498	7.522
Waarvan direct toegerekend aan activiteiten	6.086	6.171	6.029	6.082
Totaal indirecte personeelskosten	1.421	1.411	1.469	1.440
Huisvestingskosten	162	141	165	138
Kantoorkosten	366	405	388	408
Kantoorkosten afdelingen	325	293	350	316
Afschrijvingskosten	1.764	1.610	1.622	1.384
Kosten bestuur en toezicht	100	410	100	109
Totaal indirecte kosten	4.138	4.270	4.094	3.795

De totale personeelskosten stijgen met € 60.000 ten opzichte van 2014. Echter door hogere directe toekrekening aan de activiteiten dalen de indirecte personeelskosten met € 29.000. Het aantal fte is gedaald van 103,61 naar 102,55. De sociale lasten bedragen € 711.378.

De afschrijvingskosten zijn ten opzichte van 2014 gestegen als gevolg van verbouwing pand in 2014 en in gebruikname van bepaalde delen van de ontwikkelde ICT applicaties.

Onder de kosten voor bestuur en toezicht zijn onder andere juridische kosten inzake de afwikkeling van nalatenschappen, accountantskosten, advieskosten (waaronder inzake Horizontaal Toezicht), inhuur van derden ten behoeve van het bestuur en de directie en de bijeenkomsten van de Nationale Vergadering, Nationaal Bestuur en ingestelde commissies verantwoord. Ook de onkostenvergoeding 2015 van bestuursleden € 1.679 (in 2014 € 2.132) worden hieronder verantwoord.

In 2015 zijn de volgende bedragen aan accountantskosten ten laste van het resultaat gebracht:

<i>(in €)</i>	Accountants	Belasting-adviseurs	Totaal
Controle van de jaarrekening	69.131	-	69.131
Andere controlewerkzaamheden	8.228	-	8.228
Fiscale advisering	-	79.632	79.632
Andere niet-controlediensten	-	-	-
	77.359	79.632	156.991

7.2.10 Overzicht directiesalaris

Naam	A.P.R. van Roij	
Functie	directeur	
Dienstverband		
Aard (looptijd)	Onbepaald	
Uren	40	
Part-time percentage	100	
Periode	1/1 - 31/12	
Bezoldiging (in euro's)		
Jaarinkomen		
- Bruto loon/salaris	115.031	
- Vakantiegeld	9.203	
- Eindejaarsuitkering, 13e/14e maand	-	
- Variabel jaarinkomen	-	
Totaal jaarinkomen		124.234
SV lasten (wg deel)		9.055
Belastbare vergoedingen/bijtellings		13.881
Pensioenlasten (wg deel)		11.725
Overige beloningen op termijn		-
Uitkeringen beëindiging dienstverband		-
Totaal 2015		158.895
<i>Totaal 2014</i>		<i>161.509</i>

Het jaarinkomen van de individuele directieleden (in loondienst) blijft binnen het maximum van EUR 140.046 (salarisniveau 2015, 1 FTE/12 mnd.) volgens de Regeling beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht. Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellings, de pensioenlasten, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn samen, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum van per jaar.

Aan de directieleden zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

7.2.11 Toelichting op de kostenverdeling (Model C)

Werkelijk 2015 (x € 1.000)	Doelstellingen				Werving Baten				Beheer en administratie				
	Voorlichting bewustwording, eigen activiteiten	Vrijwilligers-ondersteuning, bezoekwerk en activiteiten begeleiding	Vakanties	Evenementen	Eigen fondsenwerving	Acties derden	Subsidies	Beleggingen			Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Uitbestede werk	-	1.811	4.560	3.562	2.327	90	5	21	-	-	12.376	12.429	14.153
Publiciteit en communicatie	1.839	335	-	-	-	-	-	-	-	-	2.174	2.804	3.069
Personeelskosten	797	2.566	2.180	360	1.019	48	7	-	605	7.582	7.498	7.522	
Huisvestingskosten	15	9	21	12	23	-	-	-	61	141	165	138	
Kantoorkosten	54	36	72	36	81	-	-	-	126	405	388	408	
Kantoorkosten afdelingen	15	72	15	132	59	-	-	-	-	293	350	316	
Afschrijvingen en rente	194	197	875	85	89	-	-	-	170	1.610	1.622	1.384	
Kosten bestuur en toezicht	-	-	-	-	-	-	-	-	410	410	100	109	
	2.914	5.026	7.723	4.187	3.598	138	12	21	1.372	24.991	25.356	27.099	

5,5%

Dit overzicht geeft weer hoe de kosten zijn verdeeld over de doelstelling, de werving baten en beheer en administratie.

Onder uitbestede werk en publiciteit en communicatie worden de bestedingen (excl. personeelskosten) weergegeven die direct aan de realisatie van de doelstellingen en de werving van de baten worden toegerekend.

De personeelskosten bestaan uit kosten die direct worden toegerekend aan de doelstellingen en werving baten en uit de kosten die indirect worden toegerekend aan de realisatie van de doelstelling of de werving van baten. De indirecte kosten worden op basis van verdeelsleutels toegerekend aan de doelstelling, werving baten en kosten beheer en administratie.

De overige kosten betreffen indirecte kosten die op basis van een verdeelsleutel worden toegerekend aan de doelstelling, werving baten en kosten beheer en administratie. Per kostensoort worden de verdeelsleutels hieronder toegelicht.

De indirecte personeelskosten worden naar rato verdeeld over de doelstellingen, werving baten en beheer en administratie. Als basis wordt de totale loonsom per afdeling genomen. De loonsom van Directie, Planning & Control en Ondersteunende Processen wordt daarbij voor 100% toegerekend aan beheer en administratie.

De huisvestingskosten worden op basis van de ingebruik zijnde m² per afdeling verdeeld over de doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie. De m² die ingebruik zijn bij de Directie, Planning & Control en Ondersteunende Processen worden volledig toegerekend aan beheer en administratie.

De kantoorkosten worden toegerekend op basis van het aantal werkplekken dat een afdeling in gebruik heeft. Hierbij geldt het aantal werkplekken van Directie, Planning & Control en Ondersteunende Processen als basis voor het aandeel van de kosten van beheer en administratie.

De kantoorkosten afdelingen worden volgens een vastgestelde verdeelsleutel verdeeld over doelstelling en fondsenwerving. Dit omdat de afdelingen 100% bezig zijn met het Zonnebloemwerk.

De afschrijvingskosten die direct verband houden met een doelstelling of eigen fondsenwerving worden hieraan toegerekend. Afschrijvingskosten zoals pand en kantoorinventaris worden conform de verdeelsleutel bij resp. huisvestingskosten en kantoorkosten toegerekend aan de doelstelling, eigen fondsenwerving en beheer en administratie.

De kosten van bestuur en toezicht zijn 100% kosten beheer en administratie.

Nationaal Bestuur Nationale Vereniging de Zonnebloem

25 mei 2016

G.J.M. Barnasconi

F. Penninx

Mw. A.M.E. Kil- Albersen

W.E. Wallinga

Mw. C.P.M. Schilte

J.M. Buiting

Mw. L.M. van der Lubbe-van der Heijden

J.A. Timmermans

7.2.12 Overige gegevens

Beloning directie

Het bestuur heeft het beloningsbeleid, de hoogte van het directiesalaris en de hoogte van andere beloningscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd.

Bij de bepaling van het beloningsbeleid en de vaststelling van het salaris volgt de Zonnebloem de Adviesregeling Beloning Directeuren van Goede Doelen van Goede Doelen Nederland en de Code Wijffels.

Deze regeling geeft met zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. Na weging door het bestuur is de functie van directeur van de Zonnebloem ingedeeld in functiegroep J van de zogenoemde BSD-score met een minimaal jaarinkomen van € 124.234 en een maximaal jaarinkomen van € 140.046 (salarisniveau 2015). In de praktijk vindt beloning plaats conform functiegroep I. Het werkelijke jaarinkomen van directeur A.P.R. van Rooij (1 fte/12 maanden) bedroeg over 2015 € 124.234. Deze beloning blijft daarmee onder de maximumgrens van de functiegroep I.

De hoogte en samenstelling van de beloning worden in de jaarrekening toegelicht in de toelichting op de staat van baten en lasten. Naast het jaarinkomen maken ook betaalde sociale verzekerings- en pensioenpremies en belaste vergoedingen deel uit van het salaris.

Meerjarenbegroting

Als aanvulling op het Meerjarenbeleidsplan 2014-2018 is een meerjarenbegroting gemaakt, zie pagina 64. In 2013 is in samenspraak met de vrijwilligers een nieuw meerjarenbeleidsplan opgesteld. In aanvulling op het meerjarenbeleidsplan is een meerjarenbegroting opgesteld.

Bestemming saldo

In de geconsolideerde jaarrekening 2015 is het saldo baten en lasten van € 5.287.000 negatief ten laste gebracht van de reserves en fondsen.

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die de weergaven van de jaarrekening veranderen.

In de bijeenkomst van de Nationale Vergadering van 24 juni 2016 wordt voorgesteld de geconsolideerde jaarrekening 2015 en de bestemming van het saldo van baten en lasten over 2015 goed te keuren.

Aan: de Nationale Ledenvergadering van Nationale Vereniging de Zonnebloem

De in dit verslag in paragraaf 7.2 opgenomen samengevatte jaarrekening 2015, bestaande uit de samengevatte geconsolideerde balans per 31 december 2015, de samengevatte geconsolideerde staat van baten en lasten over 2015 en het samengevatte geconsolideerde kasstroomoverzicht over 2015 met bijbehorende toelichtingen, is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2015 van Nationale Vereniging de Zonnebloem. Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij die jaarrekening in onze controleverklaring van 25 mei 2016. Desbetreffende jaarrekening en deze samenvatting daarvan, bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 25 mei 2016.

De samengevatte jaarrekening 2015 bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van Richtlijn 650 voor fondsenwervende instellingen van de Nederlandse Raad voor de Jaarverslaggeving. Het kennismaken van de samengevatte jaarrekening 2015 kan derhalve niet in de plaats treden van het kennismaken van de gecontroleerde jaarrekening 2015 van Nationale Vereniging de Zonnebloem.

Verantwoordelijkheid van de directie

De directie van de vereniging is verantwoordelijk voor het opstellen van een samenvatting van de gecontroleerde jaarrekening 2015 in overeenstemming met de grondslagen zoals beschreven in paragrafen 7.2.4, 7.2.5, 7.2.6 en 7.2.7 van de toelichting.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de samengevatte jaarrekening 2015 op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands Recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810, "Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten".

Oordeel

Naar ons oordeel is de samengevatte jaarrekening 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2015 van Nationale Vereniging de Zonnebloem en in overeenstemming met de grondslagen zoals beschreven in paragrafen 7.2.4, 7.2.5, 7.2.6 en 7.2.7 van de toelichting.

Den Haag, 1 juni 2016

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. V.W.J.A. van Stijn RA MGA

7.3 Meerjarenbegroting 2015-2018

Staat van baten en lasten

(x € 1.000)	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Baten			
Baten uit eigen fondsenwerving	17.504	19.250	19.750
Baten uit acties derden	775	800	800
Subsidies van overheden	500	500	500
Rentebaten en baten uit beleggingen	1.108	1.400	1.300
Overige baten	50	50	50
Som van de baten	19.937	22.000	22.400
Besteed aan doelstelling			
Voorlichting bewustwording, eigen activiteiten	3.095	3.300	3.300
Vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding	5.315	5.300	5.300
Vakanties	6.857	6.500	6.500
Evenementen	3.856	4.500	4.500
Som besteed aan doelstelling	19.123	19.600	19.600
Kosten werving baten			
Kosten eigen fondsenwerving	3.470	3.700	3.700
Kosten acties derden	146	140	140
Kosten verkrijgen subsidies van overheden	10	10	10
Kosten beleggingen	65	50	50
Som van de kosten werving baten	3.691	3.900	3.900
Kosten beheer en administratie			
Kosten beheer en administratie	1.143	1.000	1.000
Som van de lasten	23.957	24.500	24.500
Saldo van baten en lasten	-4.020	-2.500	-2.100
Kengetallen			
Kosten eigen fondsenwerving in % van baten eigen fondsenwerving	19,8%	19,2%	18,7%
Kosten beheer en administratie in % van de totale lasten	4,8%	4,1%	4,1%
Bestedingsratio I (totale bestedingen doelstelling in % van de totale baten)	95,9%	89,1%	87,5%
Bestedingsratio II (totale bestedingen doelstelling in % van de totale lasten)	79,8%	80,0%	80,0%

Uitgangspunten Meerjarenbegroting

- De begroting 2016 is de vastgestelde begroting.
- De fondsenwerving laat een stijgende lijn zien om het ambitieniveau van fondsenwerving weer te geven.
- Voor vakanties is besloten om het kwaliteitsniveau en de differentiatie van 2015 voor 2016 te continueren. De uitgangspunten voor 2016 en verder zijn in 2015 opnieuw vastgesteld.
- Het meerjarenplan gaat uit van een doel en een onzekere weg er naar toe. Van diverse onderdelen van het meerjarenplan is 2015 gebruikt om te bepalen wat de richting gaat worden. De financiële consequenties zijn voor de jaren na 2016 dan ook nog niet te bepalen. De begrotingen voor 2017 en 2018 zijn dan ook gelijk aan die van 2015.
- De meerjarenbegroting geeft de komende jaren een negatief resultaat. Dit wordt veroorzaakt door het verhogen van het kwaliteitsniveau, de differentiatie van bestemmingen en het reizen met kleinere groepen. In de resultaten zit ook de besteding van nalatenschap aan het vervoersaanbod voor gasten en het toekomstbestendig maken van de vereniging.
- De negatieve resultaten worden gedekt door het vermogen. Voor 2016 geldt dat deze resultaten ruimschoots gedekt worden door het vermogen en worden de ontvangen gelden zichtbaar besteed aan de doelstelling zonder dat de continuïteit van de Zonnebloem in gevaar komt. Voor de jaren 2017 en 2018 zal de begroting jaarlijks worden aangepast aan de actuele (financiële) situatie.

Er kan zoveel meer dan je denkt

